

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YASASI
(35/2008 Sayılı Yasa)

Madde 44 Altında Yapılan Tüzük

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 44'üncü maddesinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki tüzüğü yapar:

- Kısa İsim** 1. Bu Tüzük, İnşaat İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzüğü olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

- Tefsir** 2. Bu Tüzükte metin başka türlü gerektirmedikçe;

“**Alt İşveren**”, Herhangi bir işin, faaliyetin veya işlemin bir bölümünün veya eklentilerinin yapımını, üretimini, yürütümünü üstlenen ve çalışan istihdam eden özelveya tüzel kişileri anlatır.

“**Ana İşveren**”, Alt işveren veya çalışanlarla istihdam ilişkisi olan ve inşaat işlerini yürüten kişiyi veya kuruluşları anlatır. Eğer yapılan iş, faaliyet veya işlem, başından sonuna kadar bir işveren tarafından yürütülüyorsa veya başkası adına iş, faaliyet veya işlem, bütünü ile üstlenilmiş ise ve bu yükümlülük yazılı olarak belirtilmişse bu işveren ana işveren olarak değerlendirilir. Eğer mal sahibi, işi tümüyle bir işverene vermemiş ve kısım kısım kendisi yaptırtıyorsa, o takdirde ana işveren deyimi iş veya faaliyet sahibini anlatır.

“**Bağımsız Çalışan**”, Herhangi bir kişi ile istihdam ilişkisi olmayan, kendi adına ve hesabına çalışanı anlatır.

“**Bakanlık**”, Çalışma İşlerinden sorumlu bakanlığı anlatır.

“**Çalışan**”, İşyerlerinde veya işlerde, yazılı veya sözlü bir hizmet akdine dayanarak veya herhangi bir istihdam ilişkisine bağlı olarak ücret, maaş, gündelik vb. karşılığı çalışan gerçek kişileri anlatır.

“**Daire**”, Çalışma Dairesi'ni anlatır.

“**İnşaat Alanı**”, İnşaat işlerinin yürütüldüğü alanı anlatır.

“**İnşaat Alanı Yöneticisi**”, İnşaat alanı kontrolünü yapmak ve yürütmek için yeterli mesleki bilgiye ve tecrübeye sahip mimar ve/veya inşaat mühendisi olan ve yazılı olarak ana işveren tarafından görevlendirilen, işin tasarımından, uygulanmasından ve uygulamanın kontrolünden sorumlu gerçek kişiyi anlatır.

35/2008 “**İnşaat İşleri**”, Bir binanın yapımı, tamiri, tadilatı, boyanması, restore edilmesi, binanın dıştan temizlenmek suretiyle bakımının yapılması veya yıkılması faaliyetlerini anlatır. Yapımı tasarlanan bir binanın inşaatı için gerekli arazi hazırlığının yapılması ile temel kazılması, düzgerlik, marangozluk, elektrik, gaz ve sıhhi tesisat işleri ile inşaat ve çeşitli mühendislik işlerinin yürütüldüğü, yerüstü veya yeraltında, su üstü veya su altında yapılan bu Tüzüğe ekli EK-I'de düzenlenen işler de inşaat işleri kapsamında değerlendirilir. İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası amaçları bakımından, herhangi bir karayolu, demiryolu, rıhtım, liman, tünel, köprü, su yolu, havuz, boru hattı, baraj veya su kemeri, kuyu, baca, kule, havaalanı, liman v.b. işlerin yapımı veya tadilatı da inşaat işleri olarak değerlendirilir.

09.08.2019 “**İnşaat Sertifikalı İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı**”, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmeti Veren Kişilerin Sertifikalandırılması ve Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tüzüğü uyarınca kişilerin sertifikalandırılması kapsamında Daire tarafından düzenlenen Sertifikaya sahip olan ve inşaat sektöründe iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri sağlayan nitelikli kişiyi anlatır.

R.G.114 “**İşveren**”, Ana işveren veya alt işveren olarak tefsiri yapılan, gerçek veya tüzel kişiliği anlatır.

EK III “**İşyeri**”, İşin yapıldığı yeri anlatır. İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle, dinlenme, çocuk emzirme, yeme, uyku, yıkanma, muayene ve bakım ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi sair eklentiler ve araçlar da işyeri sayılır.

22/1992 “**Müfettiş**”, Çalışma Dairesi'nin tayinli müfettişini anlatır ve İş Yasası'nın 62'nci maddesi ve İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 25'inci maddesi uyarınca görevlendirilen kamu görevlilerini de kapsar.

30/1993
25/2000
51/2002
15/2004
50/2010
23/2015

“**Proje**”, İnşaat işlerinin veya faaliyetlerin tasarımından, uygulanma ve tamamlanmasına kadar yürütülen bütün işleri anlatır.

“**Proje Yöneticisi**”, Projenin tasarımından ve/veya uygulamanın kontrolünden sorumlu mimar veya inşaat mühendisi olan ve yatırımcı adına görev yapan gerçek kişiyi anlatır.

“**Sağlık ve Güvenlik Dosyası**”, Eğitim, risk değerlendirme, acil durum, iletişim ve yazışma, talimatlar, prosedür, kontrol ve denetim gibi dosyalardan oluşan ve inşaat süresince (uygulama aşamasında) doldurulacak dokümanları anlatır.

"Sağlık ve Güvenlik Koordinatörü", Projenin hazırlık ve uygulama aşamalarında, işveren veya proje yöneticisi tarafından sorumluluk verilen ve bu Tüzüğün 10'uncu ve 11'inci maddelerinde belirtilen sağlık ve güvenlikle ilgili görevleri yapan, mesleği mimar veya inşaat mühendisi olan ve temel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almış veya iş sağlığı ve güvenliği konusunda ön lisans/lisans/yüksek lisans/doktora yapmış kişileri anlatır.

"Sağlık ve Güvenlik Planı", Muhtemel risklerin değerlendirilip, inşaat işi süresince sağlık ve güvenlik ile ilgili alınacak tedbirlerin, organizasyon yapısının, çalışma yöntemlerinin ve bunlara ilişkin işlerin, ne zaman ve kim tarafından yapılması gerektiğinin belirlendiği, aynı yapı sahasında faaliyet gösterecek farklı işverenler, alt işverenler, bağımsız çalışanların ve farklı çalışma ekipleri arasında sağlık ve güvenliğe dair hususların koordinasyonunun sağlanması amacıyla inşaat alanının tamamından sorumlu ana işveren tarafından hazırlanan veya hazırlanması sağlanan plandır.

"Yapı İskelesi", Çalışanların üzerinde olduğu her türlü geçici yapı ile bu gibi işin üzerinde yapıldığı yere gitmeyi veya malzeme taşımayı mümkün kılan her çeşit yapıyı anlatır ve bu yapının bir kısmını oluşturan veya onu destekleyen tüm teçhizatı kapsar.

"Yasa", İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nı anlatır.

"Yatırımcı", İnşaat alanında, inşaat işi için yatırımı yapan gerçek veya tüzel kişiyi anlatır.

"Yük Asansörü", Yüklerin bir kafes veya platform içerisinde düşey doğrultuda taşınması için kullanılan makineyi anlatır.

Amaç	3.	Bu Tüzüğün amacı, inşaat alanlarında veya inşaat işlerinde alınacak asgari iş sağlığı ve güvenliği şartlarını belirlemektir.
Kapsam	4.	Bu Tüzük, inşaat alanında uygulanır.
Ancak bu Tüzük kuralları maden işlerinde uygulanmaz.

İKİNCİ KISIM

İnşaat Sürecine Dahil Olan Gerçek veya Tüzel Kişilerin Yükümlülükleri

Ana İşverenin
Yükümlülükleri	5.	(1)	Ana işverenin inşaat işinin tescilli ile ilgili yükümlülüklerle aşağıdaki bentlerde düzenlendiği gibidir:
		(A)	Otuz günden fazla sürecek herhangi bir inşaat işini başlatan gerçek veya tüzel kişi, işin başlamasından önce, bu Tüzüğe ekli EK-III'de düzenlenmiş olan "İnşaat Tescil Bildirgesi"ni doldurup, Daireye vermekle yükümlüdür. İnşaat işinin tümünü üstlenen müteahhit olması halinde bu yükümlülük müteahhite, mal sahibinin inşaat işini kısmi kısmi yaptırmış halinde ise, bu yükümlülük inşaatın mal sahibine aittir. Yatırımcının ana işveren olduğu durumlarda proje yöneticisi inşaat tescil işlemlerini yatırımcı adına yürütebilir.
35/2008		(B)	(a) Otuz günden daha kısa süreli işler için, tescil zorunluluğu yoktur.
Ancak bu nitelikteki işlere İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ve bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzüklerdeki tüm kurallara uygulanır.
(b) Aynı anda en az beş yüz çalışanın bulunduğu inşaat işlerinde süreye bakılmaksızın tescil zorunludur.
		(C)	Daire tarafından onaylanmış İnşaat Tescil Bildirgesi inşaat alanında bulundurulur.
22/1992
30/1993
25/2000
51/2002
15/2004
50/2010
23/2015		(2)	İnşaat alanında görev yapan her işverenin İş Yasası'nın 5'inci maddesi uyarınca işyeri tescil kaydı olmalıdır.
Ancak ana işverenin müteahhit değil de mal sahibi olması durumunda sadece inşaat tescilli yapması yeterlidir.
		(3)	Ana işveren, sağlık ve güvenliği korumak amacıyla inşaat işlerinde aşağıdaki hususları sağlamakla yükümlüdür:
		(A)	İnşaat faaliyeti başlamadan önce inşaat alanı etrafının kapatılması ve giriş-çıkışın belirlenmesi, inşaat alanının inşaat süresince düzenli ve yeterli temizlikte olmasının sağlanması,
		(B)	Yapı alanındaki çalışma yerlerinin seçimi ve buralara ulaşımın nasıl sağlanacağına ilişkin belirlenmesi ile ekipman, hareket ve geçişler için alan veya yolların belirlenmesini,
		(C)	Malzeme kullanma ve taşıma koşullarının belirlenmesini,
		(Ç)	Çalışanın sağlık ve güvenliğini etkileyebilecek arızaların giderilmesi için kurulumların ve iş ekipmanlarının çalıştırılmadan önce ve düzenli olarak teknik bakım ve kontrollerinin yapılmasını,
		(D)	Malzeme ve tehlikeli maddenin bulundurulacağı alanların sınırlandırılması ve işaretlenmesini,

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 337

- (E) Tehlikeli malzemenin kullanımı ve nasıl kaldırılacağıkoşullarının düzenlenmesini,
 - (F) İnşaat atıklarının (bina içerisinden etrafa toz ve kirlilik yaratmayacak uygun metodlar kullanılarak) ve diğer atıkların en çok iki iş günü sürelerle bertarafı veya inşaat alanından kaldırılması ve depolanmasını,
 - (G) Çeşitli işler veya işin aşamaları için öngörülen sürelerin, inşaat alanındaki işin durumuna göre yeniden belirlenmesi ile alt işverenler ve bağımsız çalışanlar arasındaki işbirliğinin sağlanmasını, diğer bir deyişle proje yönetiminin yapılmasını,
 - (H) İnşaat alanında veya inşaat alanının çevresindeki endüstriyel faaliyetlerle etkileşimin dikkate alınmasını,
 - (I) Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanımı Tüzüğü uyarınca kişisel koruyucu donanımların bulundurulmasını ve çalışanlar tarafından kullanılmasını sağlamalıdır.
- (4) Ana işveren, alt işverenin kullanacağı iş ekipmanları ve gerçekleştireceği tüm faaliyetleri için gerekli asgari sağlık ve güvenlik tedbirlerinin alınmasını, bu Tüzüğe ekli EK-IV uyarınca sağlar.
- (5) (A) İnşaat alanında bir veya birden fazla alt işveren ve/veya bağımsız çalışan aynı anda veya art arda faaliyet gösteriyorsa ana işveren, İşyerlerinde Risk Değerlendirmesi Esasları Tüzüğü uyarınca risk değerlendirme raporunun, sağlık ve güvenlik planı ile sağlık ve güvenlik dosyasının inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı tarafından hazırlanmasını sağlar. Ayrıca inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanını, iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturması için görevlendirir ve kurulun aldığı kararları uygulattırır. Ana işveren, inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanının yaptığı çalışmaları proje hazırlık ve uygulama aşamalarında yürütmesi için bir veya birden fazla kişiyi sağlık ve güvenlik koordinatörü olarak görevlendirir.
- (B) Proje hazırlık aşamasında görevli sağlık ve güvenlik koordinatörü, ana işveren tarafından bu Tüzüğün 10'uncu maddesinde belirtilen görevleri yapmak üzere inşaat işine başlamadan önce görevlendirilir.
- (C) Proje hazırlık aşaması ve proje uygulama aşamasında görev yapacak sağlık ve güvenlik koordinatörleri aynı kişi olmayabilir.
- (Ç) (a) Ana işverenin görevlendirdiği inşaat alanı yöneticisi, yeterli vasıfları sağlaması halinde sağlık ve güvenlik koordinatörü olarak da görevlendirilebilir.
- (b) Ana işverenin, yatırımcı (mal sahibi) olması halinde, yatırımcının görevlendirdiği proje gözetmeni yeterli vasıfları sağlaması halinde sağlık ve güvenlik koordinatörü olarak da görevlendirilebilir.
- (D) (a) Ana işveren, yatırımcı tarafından teklif (ihale ve ruhsatlandırma) sürecinde kullanılmak üzere bu Tüzüğün 9'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen sağlık ve güvenlik planı, inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı veya inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanına sahip yetkili iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren kuruluşa hazırlatır.
- (b) Teklif verecek ana işverenler, bu Tüzüğün 9'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen sağlık ve güvenlik planı ile 9'uncu maddesinin (4)'üncü fıkrasında belirtilen sağlık ve güvenlik dosyalarını inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanına veya inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanına sahip yetkili iş sağlığı ve güvenliği hizmeti veren kuruluşa hazırlatır.
- (6) Ana işveren, inşaat alanı kurulmadan önce sağlık ve güvenlik planı ile iş sağlığı ve güvenliği dosyasının hazırlanmasını sağlar.
- (7) Ana işveren, inşaat alanlarında, güvenlik ve sağlık konuları için inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanının ve sağlık ve güvenlik koordinatörünün uyarı, tespit ve talimatlarını uygular.
- (8) (A) Ana işveren, aşağıda belirtilen şartlarda sağlık ve güvenlik dosyası hazırlatmasına gerek yoktur:
- (a) inşaat işinin otuz günden daha az sürmesinin planlandığı ve aynı anda yirmi kişiden daha az çalışanın bulunacağı işler,
 - (b) bu Tüzüğe ekli EK-II'de belirtilen riskleri içeren çalışmaların bulunmaması durumunda.
- (B) Sağlık ve güvenlik dosyası hazırlığı gerektirmeyen işlerde de ana işveren İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ve bu Yasa uyarınca çıkarılan tüzüklerdeki tüm kuraları uygular.

- (9) Ana işveren, önleyici ve koruyucu tedbirlere göre risk değerlendirme sürecini yürütürken, sağlık ve güvenlik koordinatörlerinin sağlık ve güvenlik planı ile sağlık ve güvenlik dosyasındaki gerekliliklere göre görevlerini yapabileceği koşulları sağlar.
- (10) Bir işyerinde bir veya birden fazla alt işveren veya bağımsız çalışan veya tedarikçi aynı anda veya art arda faaliyet gösteriyorsa ana işveren, işyerinde yürütülen faaliyetleri dikkate alarak işyerinde faaliyet gösteren diğer alt işveren ve çalışanların işyerinde yürütülen işle ilgili mevcut tehlike ve risk faktörleri ile bunların önlenmesiyle ilgili önlemler hakkında gerekli bilgi ve talimatların alınmasını sağlar.
- (11) Yatırımcı tarafından görevlendirilen ana işveren, bir veya birden fazla inşaat alanı yöneticisini görevlendirebilir. Yatırımcı ise bir veya birden fazla proje yöneticisini görevlendirebilir.
- (12) Ana işverenin sağlık ve güvenlik koordinatörü, proje yöneticisi ve inşaat alanı yöneticisi görevlendirmiş olması, yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.
- (13) Ana işveren, inşaat işinin devam ettiği süre içerisinde, en az altı ayda bir, inşaatın aşaması, güncel çalışan sayısı ve mesleklerini yazılı olarak daireye bildirir. Ayrıca inşaat işine ara verilmesi ve/veya durdurulan inşaat işine yeniden başlanması durumunda Daire'ye yazılı bilgilendirme yapar.
- (14) Çalışanların işe giriş veya işe devam süresince bedenlen bu işe uygun ve dayanıklı olduklarının resmi sağlık raporu ile belgelenmesini sağlar.
- (15) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yasal olarak iş kurmaya veya işveren olarak faaliyet yürütmeye yetkili olmayan kişi veya kişilerin işveren veya alt işveren olarak yapacakları sözleşmeler geçersizdir.
- Alt İşverenin Yükümlülükleri**
22/1992
30/1993
25/2000
51/2002
15/2004
50/2010
23/2015
- 21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 337
6. Alt işveren inşaat işlerinde aşağıdaki fıkralarda belirtilen hususları sağlamakla yükümlüdür:
- (1) İnşaat alanında görev yapan her alt işverenin, İş Yasası'nın 5'inci maddesi uyarınca daireye işyeri tescil kaydı olmalıdır,
- (2) Sağlık ve güvenlik şartlarının devaminin sağlanması için bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrası kuralları uygulanırken, bu Tüzüğe ekli EK-IV'de düzenlenen inşaat alanlarındaki işyerleri için asgari sağlık ve güvenlik gerekliliklerini dikkate alarak uygun tedbirler almak,
- (3) İnşaat alanında sağlık ve güvenlik koordinatörünün uyarı, tespit ve talimatlarını dikkate almak,
- (4) Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanımı Tüzüğü'ne uygun kişisel koruyucu donanımların bulundurulmasını ve çalışanlar tarafından kullanılmasını sağlamak,
- (5) Kendi bölümleri ve işbirliği ile yürütülen faaliyetlerin, çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tehlike oluşturmaması için sağlık ve güvenlik koordinatörünün uyarı, tespit ve talimatlarını dikkate almak,
- (6) Çalışanların işe girişlerde veya işe devamı süresince bedenlen bu işe uygun ve dayanıklı olduklarının resmi sağlık raporu ile belgelenmesini sağlamak,
- (7) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yasal olarak iş kurmaya veya işveren olarak faaliyet yürütmeye yetkili olmayan kişi veya kişilerin, işveren veya taşeron olarak yapacakları sözleşmeler geçersizdir,
- (8) Sağlık ve güvenlik koordinatörü görevlendirilmiş olması, alt işverenin yükümlülüklerini ortadan kaldırmaz.
- Bağımsız Çalışanların ve Tedarikçilerin Yükümlülükleri**
35/2008
7. (1) (A) İnşaat alanında sağlık ve güvenliği korumak için, özel sözleşme ile iş faaliyetlerine dahil olan bağımsız çalışan ve tedarikçinin, kendi bölümleri ve işbirliğiyle yürütülen faaliyetlerin, çalışanların sağlık ve güvenliği konularında tehlike oluşturulmamasını sağlamak için sağlık ve güvenlik koordinatörünün uyarı ve talimatlarını dikkate almakla yükümlüdürler.
- (B) Bağımsız çalışan ve tedarikçi;
(a) İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 12'nci maddesi ve 17'nci maddesinin (1)'inci fıkrası ile bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrası ve inşaat alanları için bu Tüzüğe ekli EK-IV'deki inşaat alanlarında işyeri için asgari sağlık ve güvenlik gerekliliklerine,

21.04.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 336
21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 337

- (b) Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'nün 6'ncı maddesi ile aynı Tüzüğe ekli I. Cetvel'de belirtilen asgari koşullara,
(c) Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanımı Tüzüğü'nün 5'inci maddesi, 6'ncı maddesinin (1)'inci, (4)'üncü ve (9)'uncu fıkraları ile 7'nci maddesi kurallarına,
uygun hareket etmekle yükümlüdürler.

- (2) İnşaatla yapılan çalışmalara bizzat katılmaları halinde, ana işveren ve alt işveren, yapı alanındaki uygun sağlık ve güvenlik şartlarının sürdürülmesi için, sağlık ve güvenlik koordinatörünün sağlık ve güvenlikle ilgili konularda görüş ve önerilerini dikkate almakla yükümlüdür. Ana işverenin ve alt işverenin inşaatla yapılan çalışmalara bizzat katılmaları halinde;
(A) İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 16'ncı maddesi kurallarına,
(B) Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'nün 6'ncı maddesi ile aynı Tüzüğe ekli I. Cetvel'de belirtilen asgari koşullara,
(C) Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanımı Tüzüğü'nün 5'inci maddesi, 6'ncı maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü, (4)'üncü ve (9)'uncu fıkraları ile 7'nci maddesi kurallarına,
uygun olarak hareket etmekle yükümlüdürler.
(3) Bu maddenin (1)'inci fıkrasında düzenlenen yükümlülüklerin yerine getirilmesinin izlenmesinden ve denetlenmesinden ana işveren sorumludur.
(4) İnşaat alanında, güvenlik ve sağlık konuları için sağlık ve güvenlik koordinatörünün tavsiye ve talimatlarını dikkate alır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Proje Hazırlık Aşaması, Proje Uygulama Aşaması ve Çalışanların Bilgilendirilmesi ile İlgili Genel Kuralları

Proje Hazırlık
Aşamasında Genel
Kurallar

35/2008

8. (1) Ana işveren veya inşaat alanı yöneticisi veya proje yöneticisi, proje tasarımının yapılması ve hazırlanması aşamasında aşağıda belirtilen durumlarda, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 8'inci maddesinde belirtilen risklerin değerlendirilmesi kuralını göz önünde bulundurur.
(A) İnşaat işlerinin aynı anda veya birbiri ardına gerçekleşen farklı unsur ve aşamalarını planlamak amacıyla mimari, teknik ve organizasyonel konulara ilişkin karar alırken,
(B) İşin veya iş aşamalarının tamamlanması için ilgili meslek disiplinindeki kriterler de dikkate alınarak gereken süreyi hesaplar.
(2) Yukarıdaki (1)'inci fıkranın (B) bendi uyarınca süre hesaplanırken, gerekli hallerde bu Tüzüğün 9'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasındaki sağlık ve güvenlik planı ve (4)'üncü fıkrasına göre sağlık ve güvenlik dosyası dikkate alınır.

İnşaat Sertifikalı İş
Sağlığı ve Güvenliği
Uzmanının
Yükümlülükleri

9. Bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (5)'inci fıkrası uyarınca atanan İnşaat Sertifikalı İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı, İşyerlerinde Risk Değerlendirmesi Esasları Tüzüğü'nün 22'nci maddesi uyarınca işyerine ziyarette bulunur ve aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirir:
(1) İnşaat alanında yürütülecek faaliyetler ve endüstriyel aktiviteleri de dikkate alarak, inşaat alanı ile ilgili sağlık ve güvenlik kurallarını yasa ve tüzükler çerçevesinde riskleri tanımlayıp öngermek.
(2) İnşaat alanı için sağlık ve güvenlik risklerini belirleyerek İşyerlerinde Risk Değerlendirme Esasları Tüzüğü uyarınca risk değerlendirme raporu hazırlamak.
(3) Sağlık ve güvenlik planı hazırlamak ve bu Tüzüğe ekli EK-II'de belirtilen iş faaliyetlerinin en az birinin kapsamına giren işlerde, ilgili özel tedbirlerin sağlık ve güvenlik planında yer almasını sağlar.
Sağlık ve güvenlik planı aşağıdaki hususları içerir;
(A) Organizasyon planı,
(B) İş akış planı,
(C) Saha planı,
(Ç) Eğitim planı,
(D) Yangın, kazalardan korunma ve çalışanlar ile ziyaretçiler için kaçış planı,
(E) Belli risklerin bulunduğu alanlar da dahil, yapı işinin yürütülmesi sırasında uyulması gereken şartlar ve alınan önlemler,
(F) Kontrol edilmesi gereken yapı, makine ve ekipman listesi,

- (G) Kontrol, eğitim ve acil durum konusunda görevlendirilen ve her bir işverenin iş planının koordinasyonundan sorumlu kişilerin isim ve görev listesi,
- (H) Trafik, yaya, acil çıkış yolları ile ilgili düzenlemeler ve güvenlik önlemleri,
- (I) İki veya daha fazla müteahhidin çalışmasının öngörüldüğü alanların gösterimi,
- (İ) İş sağlığı ve güvenliği konusunda özel risk taşıyan alanların gösterimi,
- (J) Kaldırma cihazları/ekipmanlarının ve iskelelerinin konumlarının gösterimi,
- (K) Depoların, atölyelerin, atık alanlarının gösterimi,
- (L) Dinlenme ve buna benzer yerlerin gösterimi,
- (M) Elektrik, su, ısıtma, kanalizasyon hatlarının gösterimi,
- (N) Aydınlatmaların konumları ve çalışma saatlerinin gösterimi,
- (O) Afet, yangın, kaza vb. acil durum sinyal tiplerinin ve ilk yardım odalarının yerlerinin gösterimi.
- (4) Proje süresince, birbirini takip eden veya daha sonra yapılacak işlerle ilgili sağlık ve güvenlik bilgilerini içeren sağlık ve güvenlik dosyası taslağını oluşturmak, Sağlık ve güvenlik dosyası aşağıda belirtilen konularda bilgi içerir;
- (A) İşe giriş ve özlük kontrol kayıtları,
- (B) Sağlık ve güvenlik koordinatörü ve iş sağlığı ve güvenliği çalışan temsilcisinin görevlendirme yazıları,
- (C) İş sağlığı ve güvenliği ve oryantasyon eğitim kayıtları,
- (Ç) Eğitim planına göre verilen eğitimin kayıtları,
- (D) Risk değerlendirme raporu,
- (E) Acil durum faaliyetleri ile ilgili doküman ve kayıtlar,
- (F) İş kazası, tehlikeli olay ve ucuz atlatılan olay (ramak kala) kayıtları,
- (G) İletişim ve yazışma kayıtları,
- (H) Talimatlar,
- (I) İş sağlığı ve güvenliği prosedürleri,
- (İ) İnşaat alanı kontrolü, beton dökümü öncesi kalıp kontrolü, iskele kontrolü, denetim ve iyi uygulama (öncesi ve sonrası) kayıtları,
- (J) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yıllık değerlendirme kayıtları,
- (K) İnşaat alanı dışı görevlendirme kayıtları,
- (L) Araç ve makine takip kontrol kayıtları,
- (M) İzleme ve ölçme planları ve kayıtları,
- (N) İskele ve kalıp hesabı kayıtları.
- (5) Risk değerlendirme raporu, sağlık ve güvenlik planı ve sağlık ve güvenlik dosyası içerikleri hakkında sağlık ve güvenlik koordinatörüne gerekli bilgileri vermek, uygulamaları ile ilgili yapılacak faaliyetler hakkında yönlendirmek ve denetleme yapmak,
- (6) Proje yöneticisi, inşaat alanı yöneticisi, ana işveren ve alt işveren veya vekilleri, inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, sağlık ve güvenlik koordinatörü, işyeri çalışan temsilcisi ve gerekli olması durumunda uygun görülen diğer kişilerin bulunduğu iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmak ve başkanlık etmek. Bu Kurulun aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmesini sağlamak.
- (A) Bu kurul en az ayda bir kez toplanır,
- (B) İşyerinde uygulanan sağlık ve güvenlik planlarının uygulamalarını gözden geçirmek ve yeni alınacak olan önlemler için hareket planını belirler. Bu toplantılarla ilgili kayıtları sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurulur.
- (7) Her bir inşaat işinde yüksekte çalışma, iş ekipmanları ve kimyasal kullanımı ve kazı işleri konularında çalışacak olan kişilere, iş faaliyetine başlamadan önce, her bir konu için en az üç saat iş sağlığı ve güvenliği eğitimi vermek için eğitim planında gerekli düzenlemeyi yapar ve gerçekleştirilmesini sağlar. Yukarıda belirtilen işler dışında yapılacak çalışmaları yürütecek çalışanlara inşaat alanında iş başı yaptığı gün ve her farklı iş faaliyeti başlamadan önce en az bir saat olacak şekilde oryantasyon eğitimi verilmesini sağlar.
- (8) Yapılacak olan eğitimler, inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı tarafından verilir. Bir saatlik eğitimler ise, inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı sorumluluğunda sağlık ve güvenlik koordinatörü tarafından verilebilir.

Sağlık ve Güvenlik Koordinatörünün Proje Hazırlık Aşamasındaki Yükümlülükleri

10. Bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (5)'inci fıkrası uyarınca atanan proje hazırlık aşamasında görev yapacak sağlık ve güvenlik koordinatörünün görevi aşağıda düzenlendiği gibidir:
- (1) Bu Tüzüğün 8'inci maddesindeki kuralların yerine getirilmesini koordine etmek,
- (2) İnşaat alanında yürütülecek faaliyetler ve endüstriyel aktiviteleri de dikkate alarak, inşaat alanında geçerli olan uygulanabilir kuralları düzenlemek, inşaat sertifikalı iş

sağlığı ve güvenliği uzmanının belirlediği sağlık ve güvenlik kurallarına ve hazırladığı sağlık ve güvenlik planına göre verdiği talimatlara uymak, risk değerlendirme raporu, sağlık güvenlik planı ve sağlık güvenlik dosyası içeriği göz önünde bulundurarak gerekli koordinasyonları yapmak,

- (3) Taslağı hazırlanan iş sağlığı ve güvenliği dosyasının içeriğini kontrol ederek, proje hazırlık aşamasına ait gerekli uygulamaları yapmak veya yapılmasını sağlamak. Aynı dosyanın proje tamamlandıktan sonra temizlik, bakım, tadilat, yenileme, yıkım işleri gibi her türlü yapı işinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan bilgileri de içermesini sağlamak.

Sağlık ve Güvenlik Koordinatörünün Proje Uygulama Aşamasındaki Yükümlülükleri

35/2008

11. Bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (5)'inci fıkrası uyarınca inşaat işlerinin uygulama aşamasında görev yapacak sağlık ve güvenlik koordinatörünün yükümlülükleri aşağıda düzenlendiği gibidir:

- (1) İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen sağlık ve güvenliğin korunması kurallarının uygulanmasını aşağıdaki hallerde koordine etmek:
- (A) Teknik ve organizasyon açısından belirlenen aynı anda veya birbiri ardına yapılacak iş faaliyetlerinin ve aşamalarının planlanmasına yönelik kararların alınmasında,
- (B) İşin veya iş aşamalarının tamamlanması için ilgili meslek disiplinindeki kriterler de dikkate alınarak yapılacak süre hesabında.
- (2) İşverenin gerekli tedbirleri uygulaması ve gerektiğinde çalışan ve bağımsız çalışanın korunmasını, bu Tüzüğün 5'inci maddesinin (3)'üncü fıkrasında belirtilen kuralların istikrarlı bir şekilde uygulanmasını, sağlık ve güvenlik planının yapılmasını ve bu Tüzüğe ekli EK-II'de belirtilen iş faaliyetlerinin biri veya birden fazlasını içermesi halinde sağlık ve güvenlik planında belirtilen özel tedbirlerin uygulanmasını koordine etmek,
- (3) Yapılan işleri ilerlemeleri ve meydana gelen değişiklikleri dikkate alarak bu Tüzüğün 9'uncu maddesinin (2)'nci fıkrasındaki risk değerlendirme raporunda, (3)'üncü fıkrasındaki sağlık ve güvenlik planında ve (4)'üncü fıkrasına göre hazırlanan sağlık ve güvenlik dosyasında gerekli düzenlemeleri yapmak veya yapılmasını sağlamak, ayrıca bu dökümanların uygulamasını koordine etmek.
- (4) Aynı inşaat alanında, işe sonradan katılanlar da dahil olmak üzere, ana işveren veya alt işverenler arasında organizasyonu sağlamak, iş kazaları ve meslek hastalıklarından çalışanları korumak üzere işverenlerce yapılan çalışmaları koordine etmek, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 12'nci ve 13'üncü maddelerinde düzenlenen işverenler arası bilgi alışverişini sağlamak ve gerekli hallerde bağımsız çalışanların da bu çalışmalarda yer almasını sağlamak.
- (5) İnşaat işlerinde güvenli bir şekilde çalışılmasını sağlamak üzere yapılması gerekli kontrolleri koordine etmek,
- (6) İzin verilen kişilerin dışında, başka kişilerin inşaat alanına girmesini önlemek üzere gerekli düzenlemeleri yapmak,
- (7) Eğitim planında belirlenen eğitimlerin gerçekleştirilmesinde inşaat sertifikalı İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanının verdiği görevleri yapmak ve eğitim kayıtlarını düzenli olarak sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurmak.
- (8) Betonarme kalıplarının yeterliliğini her beton dökümünden önce, kalıp hesaplarına göre kontrol ederek kayıt altına almak ve bu kayıtları sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurmak.

Çalışanların Bilgilendirilmesi ve Eğitimi

35/2008

12. (1) Çalışanlar veya çalışan temsilcileri, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 14'üncü maddesi kuralları ile inşaat alanında sağlık ve güvenlikle ilgili alınan tedbirler hakkında işveren tarafından bilgilendirilir.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen bilgilerin kolay ve anlaşılır olması sağlanır.
- (3) İş ekipmanlarının kullanım talimatı çalışanlar tarafından rahatlıkla görülebilecek yere konmalı ve okunabilir durumda bulundurulmalıdır.
- (4) Yüksekte çalışma, iş ekipmanları ve kimyasal kullanımı ve kazı işleri konularında çalışacak olan kişilere, iş faaliyetine başlamadan önce ve eğitim planında belirtilen şekilde, en az üç saat iş sağlığı ve güvenliği eğitimi verilmesi sağlanır. Yukarıda belirtilen işler dışında yapılacak çalışmaları yürütecek çalışanlar inşaat alanında işbaşı yaptığı gün ve her farklı iş faaliyetine başlamadan önce en az bir saat olacak şekilde oryantasyon eğitimi verilmesi sağlanır. Yapılacak olan eğitimleri inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzmanı verir. Birsaatlik eğitimleri inşaat sertifikalı iş sağlığı ve güvenliği uzman sorumluluğunda Sağlık ve Güvenlik koordinatörü de verebilir.

- Çalışanın Görüşlerinin Alınması ve Katılımlarının Sağlanması** 35/2008
- Kullanılan Makine, Araç, Ekipman, Malzeme ve Çalışma Yöntemleri** 35/2008
22/1992
30/1993
25/2000
51/2002
15/2004
50/2010
23/2015
21.04.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 336
10.12.1992
R.G. 119
EK III
A.E. 527
13. İnşaat alanının büyüklüğü ve riskin derecesi göz önünde bulundurularak, işyerinde yapılan çalışmalarda, çalışanlar ile temsilcileri arasındaki koordinasyon sağlanarak, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın 15'inci maddesi ve bu Tüzüğün 5'inci, 9'uncu ve 10'uncu maddeleri uyarınca, çalışanların veya çalışan temsilcilerinin görüşleri alınıp katılımları sağlanır.
14. (1) İşveren, inşaat işlerinin yapıldığı işyerlerinde kullanılan makine, araç, ekipman, malzeme ve çalışma yöntemlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile İş Yasası ve bu Yasalar altında çıkarılan tüzüklere ve İş Sağlığı ve Güvenliği yönünden kabul görmüş Türk Standartları Enstitüsü standartlarına uygun olmasını sağlar. Kullanılan makine, araç, ekipmanın kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi, periyodik bakımı ve onarımında, çalışanların sağlık ve güvenliği ile ilgili konularda Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü ve Kaldırma Cihazları ve Aksamları Denetim Tüzüğü uyarınca uygulanır.
- (2) İşveren, mekanik ve elektrikli ekipmanın seçimi, kurulması, uygun yerlere yerleştirilmesi, hizmete alınması, işletilmesi ve bakımı konularında çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlamak amacıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası ile İş Yasası ve bu Yasalar altında çıkarılan tüzüklere uygun önlemleri alır.
15. İşyerinde, insan hayatı için tehlikeli olan bir durumun saptanması halinde, müfettiş tarafından uyarı verilmeden işyerindeki durum derhal düzeltilmesi veya tehlike giderilinceye kadar faaliyetin kısmen veya tamamen durdurulması istenebilir. Durdurulma işlemi, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası 34'üncü maddesi uyarınca yapılır.
- 35/2008

DÖRDÜNCÜ KISIM
Geçici ve Son Kurallar

- Geçici Madde** 16. (1) Bu Tüzük yürürlüğe girmeden önce kullanımda olan yapı iskelelerinin Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uygunluğunun belgelenmesi durumunda bu Tüzüğe ekli EK-IV II. Bölüm İnşaat Alanlarında Özel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan, 8 Açık Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar altında düzenlenen madde kurallarına uygun olarak kullanımına devam edilir.
- Mevcut Yapı İskelelerinin Geçici Kullanımı** (2) Uygunluğu belgelenemeyen yapı iskeleleri, sağlık ve güvenlik koordinatörü tarafından bu Tüzüğe ekli EK-IV II. Bölüm İnşaat Alanlarında Özel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan, 8 Açık Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar'ın 6'ncı madde kuralları uyarınca uygunluk raporu hazırlanması halinde kullanılır.
- (3) Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına ve bu maddenin (2)'nci fıkra kurallarına uygun olmayan yapı iskeleleri derhal kullanımdan kaldırılır.
- (4) Bu maddenin (2)'nci fıkra kuralları uyarınca kullanılan yapı iskeleleri bu Tüzüğün yürürlüğe giriş tarihinden itibaren altı ay sonra kullanımdan kaldırılır.
- Yürürlükten Kaldırma** 17. Bu Tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak İş Yasası altında yapılmış olan inşaatlarda İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü yürürlükten kalkar.
- 8.8.1998
R.G. 84
EK III
A.E. 426
06.07.2000
R.G. 84

EK III
A.E.421
26.12.2001
R.G. 138
EK III
A.E. 813
26.12.2002
R.G. 126
EK III
A.E. 762
25.12.2009
R.G. 218
EK III
A.E. 899

Yürütme Yetkisi	18.	Bu Tüzük, çalışma işleriyle görevli Bakanlık tarafından yürütülür.
Yürürlüğe Giriş	19.	Bu Tüzük, Resmi Gazete’de yayınlandığı tarihten üç ay sonra yürürlüğe girer.

EK-I
(Madde 2)
İNŞAAT İŞLERİ LİSTESİ

1. Kazı, yarma ve doldurma işleri
2. Hafriyat
3. İnşa
 - (a) Bina
 - (b) Set, baraj
 - (c) Yol, demiryolu, havai hat
 - (ç) Tünel
 - (d) Metro
 - (e) Köprü
 - (f) Çelik yapı
 - (g) İskele, liman, dalga kıran,
 - (h) Kanalizasyon, lağım
 - (ı) Kuyu
 - (i) Kanal
 - (j) Duvar
 - (k) Sıva, badana, boya işleri
 - (l) Elektrik tesisatı
 - (m) Sıhhi tesisat
 - (n) Kalorifer tesisatı
 - (o) Dülgerlik
 - (ö) Marangozluk
 - (p) İçme suyu altyapı
 - (r) Elektrik altyapı
 - (s) Telefon altyapı
4. Prefabrike elemanların inşası ve sökümü
5. Montaj işleri
6. Değiştirme ve donatma
7. Tadilatlar
8. Yenileme
9. Tamir
10. Söküm
11. Yıkım
12. Restorasyon
13. Bakım, boyama ve temizleme
14. Drenaj ve kaldırım yapım işleri
15. Bu ekte belirtilen işlerde kullanılan sabit ve hareketli makine ve tesisleri kullanma.

EK-II
(Madde 5)

İŞÇİLERİN SAĞLIK VE GÜVENLİĞİ AÇISINDAN BELİRLİ RİSKLER TAŞIYAN İŞ FAALİYETLERİ LİSTESİ

1. Özellikle, yapılan işin ve işlemlerin niteliği veya işyeri alanının çevresel özelliklerinden dolayı, çalışanların toprak altında kalma, bataklıkta batma veya yüksekten düşme gibi risklerin fazla olduğu işler.
2. Çalışanın işin yürütümü dolayısıyla maruz kaldığı özel tehlikelere yönelik sağlık gözetimi gerektiren veya kimyasal ve biyolojik özelliklerinden dolayı çalışanların sağlık ve güvenlikleri için risk oluşturan maddelerle yapılan işler.
3. Çalışanın sağlık ve güvenliği için belirli tehlikeler arz eden kimyasal veya biyolojik maddeler nedeniyle işçiler için risk teşkil eden işler.
4. Gözetim altında olan veya kontrollü olarak tasarlanmış kullanım alanları gerektiren iyonlaştırılmış radyasyonla yapılan işler.
5. Yüksek voltajlı elektrik hatları yakınındaki işler.
6. Çalışanın boğulma riski olan işler.
7. Yeraltı toprak işleri, kuyularda ve tünellerde yapılan işler.
8. Hava tedariki sistemiyle dalgıçlar tarafından yapılan işler.
9. Çalışanın içerisinde sıkıştırılmış hava olan keson (batardo) içinde yaptığı işler.
10. Patlayıcıların kullanıldığı işler.
11. Ağır prefabrik aksamaların kurulmasını veya bozulmasını içeren işler.
12. Fiziksel özellikleri bağlı yüksek ses, titreşim, basınç farkı, toz oluşması gibi risklerin fazla olduğu işler.

1755

EK-III
(Madde 5)
İNŞAAT TESCİL BİLDİRGESİ

YATIRIMCI

Adı-Soyadı: Kimlik Kart No:.....

Adres:

Telefon No : Varsa Daire Tescil No:

Şirket ise yasal temsilcisinin ismi:

İNŞAAT ALANI VERİLERİ

İnşaat alanının adresi:

İnşaatın türü(apt., müstakil vb.):.....

İnşaatın büyüklüğü:.....

İnşaat alanında işe başlamak için planlanan tarih:.....

İnşaatın planlanan bitiş tarihi :.....

İnşaat alanında tahmini azami çalışansayısı :.....

İnşaat alanı yöneticisi(ler)inin ismi :.....

İNŞAAT SERTİFİKALI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UZMANLARININ BİLGİLERİ

Adı-soyadı (hazırlık aşaması):..... Telefon:.....

Adı-soyadı (uygulama aşaması):..... Telefon:.....

SAĞLIK VE GÜVENLİK KOORDİNATÖRLERİNİN BİLGİLERİ

Adı-soyadı (hazırlık aşaması):..... Telefon:.....

Adı-soyadı (uygulama aşaması):..... Telefon:.....

ANA İŞVEREN

Adı-soyadı/ Şirket ise kayıtlı ismi:.....

Adresi :

Şirket ise tescil numarası: e-mail adresi:

İNŞAAT ALANI YÖNETİCİSİ

Adı-soyadı:

Telefon ve e-mail adresi:

Planlanan işveren veya alt işveren sayısı :.....

İnşaat alanında çalışması planlanan bağımsız çalışan sayısı:.....

.....
imza, mühür
Ana İşveren veya Proje Yöneticisi

.....
imza, mühür
..... Bölge Amiri

İNŞAAT ALANLARI İÇİN ASGARİ SAĞLIK VE GÜVENLİK GEREKLİLİKLERİ

Bu ekte yer alan yükümlülükler, inşaat alanının özelliği, yapılan iş ile ilgili tehlikeler ve çalışma şartlarının gerektirdiği durumlarda uygulanır. Ayrıca iş ekipmanları ile ilgili, Çalışanlar Tarafında Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü hükümlerine uyulur.

I. BÖLÜM**İnşaat Alanındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar****1. Sağlamlık ve dayanıklılık**

Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkileyebilecek her türlü malzeme, ekipman ile bunların parçaları güvenli ve uygun bir şekilde sabitlenir.

- 1.1 İşin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak uygun ekipman ve çalışma şartları sağlanmadıkça, yeterli dayanıklılıkta olmayan yüzeylerde çalışılmasına ve bu yerlere girilmesine izin verilmez.
- 1.2 Kurulumta, sökülme, bakımda, tamirde yada yıkılmakta olan yapılarda, çalışanları yapının dayanıksızlığından ve kırılganlığından kaynaklanan risklerden korumak için yeterli tedbirler alınır.
- 1.3 Bu Tüzük hükümlerinin uygulandığı iş alanlarında yapılan her geçici yapı, kullanılacağı amaç göz önünde bulundurulur, uygun malzemeden emniyetli bir şekilde yapılmalı ve dayanıklı olmalıdır.

2. Yüksekte çalışma

2.1 Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin olabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir.

2.2 Yüksekte yapılan çalışmalarda aşağıdaki hususlara uyulur:

- (a) Yüksekte yapılması zorunlu olmayan montaj ve benzeri çalışmaların mümkün olduğunca öncelikle yerde yapılması sağlanır.
- (b) Yapılacak çalışmaların önceden planlanması ve organize edilmesi, bu planlama yapılırken yüksekte düşme ile ilgili hususlara acil durum planında yer verildiğinden emin olunması sağlanır.
- (c) Çalışanların, çalışma yerlerine güvenli bir şekilde ulaşmaları uygun araç ve ekipmanlarla sağlanır.
- (ç) Çalışma yerlerinde çalışanların güvenliği öncelikle toplu koruma tedbirleri kapsamında güvenlik ağları, hava yastıkları, güvenli korkuluklar, düşmeyi önleyici platformlar, bariyerler, kapaklar ve çalışma iskeleleri ile sağlanır. Özellikle tehlikenin kontrol altına alınamadığı veya ortadan kaldırılamadığı, çalışanın hareket alanının kısıtlandığı ve çalışanların izole edilemediği durumlarda güvenlik ağları ve/veya hava yastıkları kullanılır.
- (d) Toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulanmasının mümkün olmadığı, daha büyük tehlike doğurabileceği, geçici olarak kaldırılmasının gerektiği hallerde, yapılan işlerin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak tam vücut kemer sistemleri, ankrajlı güvenlik sistemleri veya benzeri güvenlik sistemlerinin kullanılması sağlanır. Çalışanlara bu sistemlerle beraber yapılan işe uygun bağlantı hatları, kancalar, karabineler, makaralar, halkalar, sapanlar ve benzeri bağlantı tertibatları; gerekli hallerde iniş ve çıkış ekipmanları, enerji sönümleyici aparatlar, yatay ve dikey yaşam hatlarına bağlantıyı sağlayan halat tutucular ve benzeri donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.
- (e) İnşaat işleri sırasında ve İnşaat işleri bitirilip yapı kullanıma geçtikten sonra yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere oluşturulacak yatay ve dikey yaşam hatları için gerekli olan bağlantı noktaları ve yapısal düzenlemeler, projenin hazırlık aşamasında belirlenerek, sağlık ve güvenlik planı ve sağlık ve güvenlik dosyasında yer alır.
- (f) Yüksekte güvenli çalışma donanımlarının, düzenli olarak kontrol ve bakımlarının yapılması sağlanır. Uygun olmayan donanımların kullanılması engellenir.
- (g) Bu alanlarda çalışanlara yüksekte çalışmayla ilgili tehlike ve riskler konusunda bilgilendirme yapılarak gerekli eğitim verilir.
- (h) Yüksekte yapılan çalışmalar işveren tarafından görevlendirilen yetkili bir kişinin gözetim ve kontrolü altında gerçekleştirilir.

2.3 Kullanılan güvenlik ağları; malzeme özellikleri, yapılan statik ve dinamik dayanım deneyleri ile bağlantı ve kurulum şartları bakımından Türk Standartları Enstitüsü'nün TS EN 1263-1 ve TS EN 1263-2 standartlarına uygun olması sağlanır ve yapılan işe uygun tipte güvenlik ağı seçilir. İnşaat alanında kullanılan güvenlik ağının kullanma kılavuzu işyerinde bulundurulur. Güvenlik ağları kullanım kılavuzuna uygun şekilde kurulur.

2.4 Betonarme platformların döşeme kenarlarında, asansör, merdiven, baca, shaft, aydınlatma boşlukları gibi döşemelerde süresizlik meydana getiren boşluklarda, duvar ve perde duvar gibi yapı elemanları arasında süresizlik meydana getiren pencere ve benzeri boşluklarda çalışanların veya malzemelerin düşmesini engelleyecek toplu koruma tedbirleri alınır, korkuluk sistemlerinin kullanılması halinde korkulukların bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlarbaşığında yer alan 2'nci maddesinin 2.6'ncı fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan korkuluk özelliklerine uygun olması sağlanır.

- 2.5 Herhangi bir sebeple betonarme platform kenarında güvenli korkuluğun bir kısmının geçici olarak kaldırılmasının gerektiği durumlarda, bu alanlarda gerekli güvenlik tedbirleri alınır ve çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanımlar verilir.
- 2.6 Korkuluklarda;
- (a) Platformdan en az bir metre yükseklikte ve herhangi bir yönden gelebilecek en az yüz yirmi beş kilogramlık yüke dayanıklı ana korkuluk,
 - (b) Platforma bitişik, en az on beş santimetre yüksekliğinde topuk levhası,
 - (c) Topuk levhası ile ana korkuluk arasında açıklıklar kırk yedi santimetreden fazla olmayacak şekilde konulan ara korkuluk, bulunması sağlanır.
- 2.7 Yüksekten düşmeler özellikle fiziksel açıdan önlenmeli, en az doksansantimetre yükseklikte ana ve ara korkulukları olan, yukarıda 2.6'nı fıkranın (b) ve (c) bendi kuralları uyarınca her tarafı kapalı sepetli platform veya alternatifleri kullanılır. Çalışma platformları, geçitler ve iskele platformları, çalışanları düşmekten veya düşen cisimlerden koruyacak şekilde yapılır. Çalışanlar, kapalı sepetli platformların içerisinde işe uygun emniyet kemeri kullanır.

3

Enerji dağıtım tesisleri ve elektrikle çalışma

- 3.1 Enerji dağıtım tesisleri, yangın veya patlama riski oluşturmayacak şekilde tasarlanarak kurulur ve işletilir. Çalışanın, doğrudan veya dolaylı teması sonucu elektrik çarpması riskine karşı korunması sağlanır.
- 3.2 Elektrikle ilgili bütün ekipman ve bağlantıların kurulması, sökülmesi, tamirat ve tadilat işleri yetkili elektrikçiler tarafından yapılır.
- 3.3 Elektrik tesisatının bütün parçalarının, güç gereksinimleri için yeterli kapasite, kalite ve inşaat işlerindeki çalışma koşullarına dayanıklı olması sağlanır.
- 3.4 İnşaat alanı içerisindeki ana ve diğer elektrik panolarında uygun kaçak akım rölesi kullanılır.
- 3.5 İnşaat alanında veya çalışanların erişebileceği yerlerde bulunan elektrik panoları, dağılımı sağlayan tevzi tabloları, kontrol tertibatı ve benzeri tesisat, kilitli dolap veya hücre içine konulur. Bakım, onarım ve yenileme nedeniyle gerilim altındaki tesisatın tecritlerinin çıkarılması gerektiğinde uyarı ve koruma amacıyla gerekli tedbirler alınır.
- 3.6 İnşaat alanında elektrik bağlantıları için uygun bağlantı elemanları kullanılır, açık uçlu kablolarla bağlantı yapılmaz.
- 3.7 İnşaat alanında kullanılan sabit ve seyyar iletkenler ile teçhizatların dış etkenlerden korunması sağlanır, eskimiş veya yıpranmış olanlar kullanılmaz.
- 3.8 Ekipman ve koruyucu cihazların tasarımı, yapım ve seçiminde, dağıtılan enerjinin tipi ve gücü, dış şartlar ile çalışma alanının çeşitli bölümlerine girmeye yetkili kişilerin eğitim ve deneyimleri göz önünde bulundurulur.
- 3.9 Parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda geçici elektrik tesisatı kullanılır. Parlayıcı ve patlayıcı maddelerin depolandığı odalarda elektrik şalterleri oda dışında bulundurulur.
- 3.10 Elektrik teçhizatı, iletim hatları ve elektrikli aletlerin üzerlerinde voltajları belirtilir.

4.

Acil Çıkış Yolları ve Kapıları

Acil çıkış yolları ve kapıları ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur:

- 4.1 Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılır ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmaz.
- 4.2 Acil çıkış yolları ve kapıları herhangi bir tehlike durumunda, bütün çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmelerine imkan sağlar.
- 4.3 Acil çıkış yollarının ve kapılarının sayısı ile yerleşimi ve boyutlarının, İnşaat alanının ve çalışan barakalarının kullanım şekline ve boyutlarına, içinde bulunan ekipmana, bulunabilecek azami çalışan sayısına ve binaların yangından korunması hakkındaki yasal hükümlere uygun olması sağlanır.
- 4.4 Acil çıkış yolları ve kapıları, Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.
- 4.5 Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak sistem bulundurulur.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

5.

Yangın Algılama ve Yangınla Mücadele

- 5.1 İnşaat alanının özelliklerine, çalışan barakalarının ve diğer tesislerin boyutlarına, kullanım şekline, ekipmanlara, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine, bulunabilecek azami çalışan sayısına bağlı olarak uygun nitelikte ve yeterli sayıda yangınla mücadele araç ve gereci ile gerekli yerlerde yangın dedektörleri ve alarm sistemleri bulundurulur.
- 5.2 Yangınla mücadele araç ve gereçleri, yangın dedektörleri ve alarm sistemlerinin düzenli bakımlarının ve uygun sürelerde periyodik kontrollerinin yapılması sağlanır.
- 5.3 Otomatik olmayan yangın söndürme ekipmanı, görünür ve kolayca erişilebilir yerlere konulur. Önlerinde engel bulundurulmaz. Yangın söndürme ekipmanları kolay kullanılabilir nitelikte olup, Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

6. **Havalandırma**

Çalışanların harcadıkları fiziksel güç ve çalışma şekli dikkate alınarak yeterli temiz hava sağlanır. Mekanik havalandırma sistemi kullanıldığında, sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanır ve bu sistem çalışanların sağlığına zarar verebilecek hava akımlarına neden olmayacak şekilde tesis edilir. Havalandırma sisteminde, meydana gelen arızayı bildiren sistem bulundurulur.

7. **Özel Riskler**

7.1 Çalışanların zararlı düzeyde titreşim, gürültü, gaz, buhar veya toz gibi zararlı dış etkenlere maruz kalmaları önlenir.

7.2 Zehirli veya zararlı madde bulunması muhtemel veya oksijen düzeyi yetersiz veya parlayıcı olabilecek bir ortama girmek zorunda kalan çalışanların, herhangi bir tehlikeye maruz kalmalarını önlemek için kapalı ortam havası kontrol edilir ve gerekli tedbirler alınır.

7.3 Çalışanlar, sınırlı hava hacmine sahip yüksek riskli ortamlarda çalıştırılmazlar. Ancak çalışılması zorunlu hallerde, çalışanlar dışarıdan sürekli izlenir ve gerektiğinde derhal müdahale edilebilecek her türlü önlem alınır.

8. **Sıcaklık**

Ortam sıcaklığının, çalışma süresince, çalışanların yaptıkları işe ve harcadıkları fiziksel güce uygun düzeyde olması sağlanır. Yapılan işin niteliği sebebiyle ortam sıcaklığının değiştirilemeyeceği hallerde çalışanları fazla sıcak veya soğuktan koruyacak tedbirler alınır.

9. **İşyeri ve Yolların Aydınlatılması**

9.1 İnşaat işlerinin gündüz yapılması esastır. Gece çalışmasının gerekli veya zorunlu olduğu hallerde veya gün ışığının yetersiz olduğu durumlarda işyeri ve yollar için uygun ve yeterli suni aydınlatma sağlanır, gerekli hallerde darbeye karşı korumalı taşınabilir aydınlatma araçları kullanılır. Suni ışığın rengi, sinyallerin ve işaretlerin algılanmasını engellemeyecek şekilde seçilir.

9.2 İşyeri ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemleri, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak şekilde yerleştirilir.

9.3 İşyeri ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemindeki herhangi bir arızanın çalışanlar için risk oluşturabileceği yerlerde, yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulundurulur.

10. **Kapılar ve Geçitler**

10.1 Raylı kapılarda, raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyecek güvenlik tertibatı bulundurulur.

10.2 Yukarı doğru açılan kapılarda, aşağı düşmeyi önleyecek güvenlik tertibatı bulundurulur.

10.3 Kaçış yollarında bulunan kapılar ve geçitler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir. Bu kapıların yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olması sağlanır.

10.4 Araçların geçtiği kapı ve geçitler yayaların geçişi için güvenli değilse, bu alanlarda yayalar için ayrı geçiş kapısı bulundurulur. Bu kapılar Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir ve önlerinde hiçbir engel bulundurulmaz.

10.5 Mekanik kapılar ve geçitler, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak şekilde yapılır. Bu kapılarda, kolay fark edilebilir ve ulaşılabilir, acil durdurma sistemleri bulundurulması ve herhangi bir güç kesilmesinde otomatik olarak açılmıyorsa, el ile de açılabilir özellikte olması sağlanır.

11. **Çalışma Platform ve Geçitlerde Güvenlik**

Çalışma platformları ve geçitler çalışanları düşmekten ve düşen cisimlerden koruyacak şekilde yapılır, boyutlandırılır ve muhafaza edilir. Çalışma platformları ve geçitlerin korkuluk sistemlerinde bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar altında yer alan 2'nci maddesinin 2.6'ncı fıkrasının kuralları uyarınca tanımlanan korkuluk özelliklerine uygun olması sağlanır.

12. **Düşen Cisimler**

12.1 Yüksekte yapılan çalışmalarda kullanılan el aletleri ve diğer malzemelerin düşmelerini engelleyecek tedbirler alınır.

12.2 Çalışanlar, düşen cisimlere karşı öncelikle toplu koruma yöntemleri ile korunur.

12.3 İnşaat alanında, cisimlerin düşerek tehlike oluşturabileceği bölgelere girişler önlenir veya gerektiğinde kapalı geçitler yapılır.

12.4 İnşaat alanında, çalışanlara uygun baş koruyucu donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.

12.5 İnşaat alanında, malzemelerin hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan yere atılmaması, dengeli ve güvenli bir şekilde indirilerek uygun bir yere istif edilmesi sağlanır. Atık malzemelerin indirilmesinde kapalı çöp bacaları kullanılmalıdır. Atık malzemelerin uzaklaştırılması için moloz kaydırakları gibi güvenli çalışma yöntemleri tercih edilir.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

- 13. Trafik Yolları ve Tehlikeli Alanlar**
- 13.1 Merdivenler, sabitlenmiş geçici merdivenler, yükleme yerleri ve rampalar da dahil olmak üzere trafik yolları; kolay ve güvenli geçişi sağlayacak, bu yerlerin yakınında çalışanlar için tehlike oluşturmayacak şekilde yapılır.
- 13.2 Yayaların kullandığı ve yükleme boşaltma için kullanılanlar da dahil, araçlarla malzeme taşımada kullanılan yolların, potansiyel kullanıcı sayısına ve işyerinde yapılan işin özelliğine uygun boyutlarda olması sağlanır. Trafik yolları üzerinde taşıma işi yapılması durumunda, bu yolu kullanan diğer kişiler için yol kenarında yeterli güvenlik mesafesi bırakılır veya uygun koruyucu tedbirler alınır. Yollar görülebilir şekilde Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir, düzenli olarak kontrolü yapılarak her zaman bakımlı olması sağlanır.
- 13.3 Araç trafiği olan yollar ile kapılar, geçitler, yaya geçiş yolları, koridorlar ve merdivenler arasında yeterli mesafe bulundurulur.
- 13.4 İnşaat alanındaki girilmesi yasak bölgelere, yetkisiz kişilerin girişi uygun araç ve gereç kullanılarak engellenir. Tehlikeli bölgeler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir, buralara görünür şekilde uyarı levhaları konulur. Bu bölgelere girmesi uygun görülen çalışanları korumak için gerekli tedbirler alınır.
- 13.5 Trafik yolları güzergahında bulunan havai hatlar ve benzeri engeller ile ilgili Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlemeler ve önlemler alınır.
- 14. Yükleme Yerleri ve Rampaları**
- Çalışanların düşmesini önleyecek şekilde, taşınacak yükün boyutlarına uygun ve en az bir çıkışı yerine sahip olması sağlanır.
- 15. Çalışma Yerinde Hareket Serbestliği**
- Çalışılan yerlerin, gerekli her türlü ekipman ve araçlar dikkate alınarak, çalışanların işlerini yaparken rahatça hareket edebilecekleri genişlikte olması sağlanır.
- 16. İlk Yardım**
- 16.1 İşyerinde kaza geçiren veya aniden rahatsızlanan çalışanların, tıbbi müdahale yapılan yerlere en kısa zamanda ulaşmalarını sağlayacak gerekli tedbirler alınır.
- 16.2 İlk yardım odalarının olmadığı hallerde, inşaat alanlarında ilk yardım kutusu ve ekipmanı uygun bir mekanda kullanıma hazır halde bulundurulur. İşyerinde, çalışan sayısına uygun sayıda, ilk yardım yapabilen eğitilmiş çalışanların her an hazır bulundurulması sağlanır. Bu yerler, Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir.
- 16.3 Çalışma koşullarının gerektirdiği her yerde ilk yardım ekipmanları kolay erişilebilir yerlerde bulundurulur. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir. Acil servis adresleri ve telefon numaraları görünür yerlerde bulundurulur.
- 17. Düzen, Temizlik, İstif ve Depolama**
- 17.1 İnşaat alanının düzenli ve temiz tutulması sağlanır. Sivri uçları veya keskin kenarları bulunan malzeme ve atıklar düzenli periyotlarla çalışma alanlarından uzaklaştırılır. İnşaat alanından uzaklaştırılması mümkün olmayan sivri veya keskin kenarları bulunan malzemelerin saplanma riskine karşı gerekli koruyucu malzemeler ile korunması veya kaplanması sağlanır.
- 17.2 Buz, kar, yağmur, kullanılan malzemeler ve diğer etkenlerle kaygan hale gelen çalışma yerleri ve geçitler temizlenerek kaymayı önleyici tedbirler alınır.
- 17.3 İnşaat alanında malzemelerin, yıkılma ve devrilmeleri önlenir, kazaya sebep olmayacak şekilde istif edilmeleri sağlanır.
- 17.4 İnşaat alanında, yanıcı veya patlayıcı maddelerin depolandığı depo alanlarında ve patlayıcı ortam oluşan çalışma alanlarında bakım, onarım işleri dahil her türlü çalışmalarda ve iş ekipmanları ve koruyucu sistemlerin kullanımında Patlayıcı Ortamda Çalışanların Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü uyarınca belirtilen kurallar uygulanır.
- 18. Soyunma Yerleri ve Elbise Dolabı**
- 18.1 Bu maddedeki hususlar İşyerlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'ne ekli I. Cetvel'in 18'inci maddesi kurallarına uygun olarak düzenlenir. İş elbisesi giymek zorunda olan çalışanların, soyunma yerleri dışındaki bir yerde soyunmalarına izin verilmez. Bu durumda çalışanlar için uygun soyunma yerlerisi sağlanır.
- 18.2 Soyunma yerlerinin aşağıda belirtilen şartlara uygun olması sağlanır;
- (a) kolay ulaşılabilir yerde olması,
 - (b) yeterli kapasitede olması,
 - (c) yeterli sayıda oturma yerleri bulunması,
 - (ç) kadınlar ve erkekler için ayrı soyunma yerleri olması,
 - (d) her çalışan için çalışma saatleri içinde giysilerini koyabilecekleri yeterli büyüklükte kilitli dolaplar bulunması,
 - (e) nemli, tozlu, kirli, tehlikeli maddeler ile çalışılan yerlerde ve benzeri işlerde iş elbiseleri veya koruyucu elbiseler ile harici elbiselerin ayrı yerlerde bulundurulması için, her çalışan için yeterli nitelikte iki bölmeli dolap veya iki ayrı elbise dolabı bulunması.

- 19. Tuvaletler, Duşlar ve Lavabolar**
- 21.4.2009**
R.G.74
EK III
A.E. 335
- 19.1 Bu maddedeki hususlar İşyerlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'ne ekli I. Cetvel'in 18.2'nci ve 18.3'üncü maddesi kuralları uyarınca uygun olarak düzenlenir. Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde, çalışanların yıkanmalarının, temizlenmelerinin gerektiği her durumda, kadın ve erkek çalışanlar için ayrı olmak üzere sıcak ve soğuk su imkânı bulunan uygun yıkanma yerleri ve duşlar tesis edilir.
- 19.2 Duşlar, dışarıdan içerisi görünmeyecek, uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen şartları sağlanacak şekilde yapılır.
- 19.3 Duşlar ve lavaboların her zaman çalışanların kullanımına hazır halde olması sağlanır, buralarda gerekli temizlik malzemeleri bulundurulur.
- 19.4 Tuvaletler, uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen şartları sağlanır ve gerekli temizlik malzemeleri bulundurulur.
- 20. Dinlenme ve Barınma Yerleri**
- 20.1Yapılan işin özelliği nedeni ile çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olan hallerde veya on ve daha fazla çalışanın istihdam edildiği işyerlerinde uygun bir dinlenme ve/veya barınma yerleri sağlanır. Bu tür yerler, mümkünse inşaat alanının en az on metre uzağında zemin ve drenaj için gerekli tedbirler alınarak kurulur.
- 20.2Dinlenme ve barınma yerlerinin yeterli genişlikte olması sağlanır ve çalışanlar için yeterli sayıda masa ve sandalye bulundurulur.
- 20.3 Dinlenme, barınma ve sosyal amaçlı kullanılan tesisler, yangını olmayan ve kolay tutuşmayan malzemeden inşa edilir. Barınma amacıyla çadır ve branda kullanılmaz.
- 20.4 Dinlenme ve barınma yerlerinde sigara içmek yasaktır.
- 20.5Barınma yerlerinde kullanılan ısıtma, soğutma ve havalandırma sistemleri, elektrik tesisatları ile aydınlatmalar için gerekli güvenlik tedbirleri alınarak yeterli ve uygun ekipman sağlanır ve yangınaneden olmayacak şekilde tesis edilip, kullanıma alınır. Isıtma sistemlerinde yangın riski oluşturacak mangal, maltız ve benzeri açık ateş kullanılmaz.
- 20.6 Barınma yerlerinde, çalışanların kullanmaları için yeterli sayıda karyola, ranza, yatak, battaniye ve benzeri gereksinimler temiz bir halde işveren tarafından sağlanır ve gerektiğinde dezenfekte edilir.
- 21.4.2009**
RG.74
EK III
A.E. 335
- 20.7 Sabit barınma tesislerinde; İşyerlerinde Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'ne ekli 1. Cetvel'in 18.3'üncü maddesi kuralları uyarınca kadın ve erkek çalışanların sayısı dikkate alınarak, dinlenme odası, yeterli sayıda duş, tuvalet, lavabo ve temizlik malzemesi bulundurulur. Ayrıca çalışan sayısı dikkate alınarak yatak, dolap, masa ve sandalye temin edilir.
- 21. Gebe ve Emziren Kadınlar**
- 25.11.2015**
R.G.171
EK III
A.E.751
- Gebe ve emziren kadınların uzanarak dinlenebilecekleri uygun koşullar sağlanır.Hamile, Yeni Doğum Yapmış veya Emziren Çalışanların İşyerinde Sağlık ve Güvenliklerinin Korunması Tüzüğü'ndeki şartlar uygulanır.
- 22. Engelli Çalışanlar**
- Engelli çalışanların çalıştığı işyerlerinde, engel durumları dikkate alınarak gerekli olan her türlü düzenlemeler yapılır.Bu düzenlemeler engelli çalışanların özellikle çalışma yerleri ile kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılır.
- 23. Çeşitli Hükümler**
- 21.4.2009**
R.G. 74
EK III
A.E. 338
- 23.1 Her türlü inşaat işine başlamadan önce, inşaat alanının tüm çevresi,en az iki metre yükseklikte yetkisel kişilerin girişine engel olacak şekilde, dayanıklı ve sert malzeme ile perdelenmek sureti ile çevrelenir.İnşaat alanı girişine Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca uyarı levhaları, gerklı işaretler ve talimatlar kullanım amacına uygun yerlere yerleştirilir.
- 23.2 İşyerlerinde çalışanlar için yeterli miktarda içme suyu bulundurulur.
- 23.3 Çalışanlara uygun koşullarda, yemeklerini yiyebilecekleri ve/veya hazırlayabilecekleri imkânlar sağlanır.

II. Bölüm

İnşaat Alanlarındaki Özel Asgari Şartlar

A- Kapalı Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar

- 1. Sağlamlık ve Dayanıklılık**
- İşyeri, ofis, dinlenme vb. yerlerin kullanım amacına uygun sağlamlık ve dayanıklılıkta olması sağlanır.
- 2. Acil Çıkış Kapıları**
- 2.1 Acil çıkış kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılır ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmaz.
- 2.2 Raylı veya döner kapılar kullanılmaz.
- 21.4.2009**
R.G.74
EK III
A.E. 338
- 2.3Acil durumlarda, çalışanların hemen kolayca açabilecekleri şekilde olması sağlanır, kilitli veya bağlı bulundurulmaz.

2.4 Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Tüzüğüne uygun şekilde işaretlenir ve işaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

3. Havalandırma

Havalandırma sistemi veya klima tesisatının, çalışanları rahatsız edecek hava akımlarına neden olmayacak şekilde yapılması sağlanır. Havayı kirleterek, çalışanların sağlığı yönünden ani tehlike oluşturabilecek herhangi bir atık veya kirlilik derhal ortamdaki uzaklaştırılır.

4. Sıcaklık

4.1 Çalışma odaları, dinlenme yerleri, soyunma yerleri, duş, tuvalet, lavabolar, kantinler ve ilk yardım odaları gibi yerlerdeki sıcaklığın, işyerinin özel kullanım amaçlarına uygun olması sağlanır.

4.2 İşyerinin pencereleri, çatı aydınlatmaları ile camlı kısımları, yapılan işin özelliğine ve odaların kullanım şekline göre, güneş ışığının aşırı etkisini engelleyecek şekilde yapılır.

5. Doğal ve Suni Aydınlatma

İşyerleri, mümkün olduğunca doğal olarak aydınlatılır. Doğal aydınlatmanın yeterli olmadığı durumlarda çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması amacıyla uygun şekilde yeterli suni aydınlatma yapılır.

6. Çalışma Yerlerinin Taban, Duvar ve Tavanları

6.1 Çalışma yerlerinin tabanlarının sabit, sağlam, kaymaz bir şekilde olması ve bu yerlerde tehlikeli olabilecek engellerin, çukurların veya eğimlerin bulunmaması sağlanır.

6.2 Çalışma yerlerinin taban, duvar ve tavan yüzeylerinin hijyen şartlarına uygun olarak, kolay temizlenebilir malzemeden veya gerektiğinde yenilenebilir özellikte olması sağlanır.

6.3 Çalışma yerleri ve trafik yollarının yakınında bulunan saydam veya yarı saydam duvarlar ile özellikle bütün camlı bölmeler; güvenli malzemeden yapılar, açık bir şekilde işaretlenir, çarpma veya kırılmaya karşı uygun şekilde korunur.

7. Pencereler ve Çatı Pencereleri

7.1 Pencerelerin, çatı pencerelerinin ve havalandırma sistemlerinin, çalışanlar tarafından kolay ve güvenli bir şekilde açılmasının, kapatılmasının, ayarlanmasının ve güvenlik altına alınmasının mümkün olması ve açık durumdayken çalışanlar için herhangi bir tehlike oluşturmayacak nitelikte olması sağlanır.

7.2 Pencereler ve çatı pencereleri, çalışanlar ve diğer kişiler için risk oluşturmayacak şekilde tasarlanır veya gerekli ekipmanla donatılır.

8. Kapılar ve Geçitler

8.1 Kapı ve geçit yerlerinin sayıları, boyutları ve yapıldıkları malzemeler, kullanıldıkları odalara, alanlara, kullanım amaçlarına ve çalışanların rahatça girip çıkmalarına uygun olarak yapılır.

8.2 Saydam kapıların üzeri kolayca görünür şekilde işaretlenir.

8.3 Her iki yöne açılabilen kapılar saydam malzemeden yapılır veya kapıların karşı tarafının görülmesini sağlayan saydam kısımları bulunur.

8.4 Saydam veya yarı saydam kapıların yüzeyleri çalışanlar için tehlike oluşturmayan güvenli malzemeden yapılır ve çarpma sonucu çalışanların yaralanmalarına neden olabilecek yüzeyler kırılmaya karşı korunur.

9. Araç Yolları

Kapalı çalışma mekanlarının kullanımı ve içinde bulunan ekipman göz önüne alınarak, çalışanların korunması amacıyla araçların geçiş yolları açıkça işaretlenir.

10. Yürüyen Merdivenler ve Yürüyen Bantlar için Özel Önlemler

Güvenli şekilde çalışır durumda olması sağlanır, gerekli güvenlik araçları ile donatılır, kolayca görülebilecek ve ulaşılabilen acil durdurma sistemleri bulunur.

11. Oda Boyutları ve Odaların Hava Hacmi

Çalışma yerlerinin taban alanı ve yüksekliği ile hava hacminin çalışanların sağlık ve güvenlikleri için risk oluşturmayacak özellikte ve rahat çalışmalarını sağlayacak yeterli boyutlarda olması sağlanır. Hava hacmi kişi başı en az on bir metreküp olmalıdır. Bu hacmin hesaplanmasında tavan yüksekliğinin dört metre yirmibeş santimetreden fazlası dikkate alınmaz. Çalışanların devamlı çalıştığı yerlerde tavan yüksekliği en az iki metre yirmibeş santimetre olmalıdır.

B- Açık Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar

1.

Sağlamlık ve Dayanıklılık

1.1 Alçak veya yüksek seviyede olan hareketli veya sabit çalışma yerlerinin;

- (a) Çalışan sayısı,
- (b) Üzerlerinde bulunabilecek azami ağırlık ve bu ağırlığın dağılımı,
- (c) Maruz kalabileceği dış etkilere göz önünde bulundurularak yeterli sağlamlık ve dayanıklılıkta olması sağlanır. Bu çalışma yerlerinin tamamının veya bir kısmının, zamansız veya kendiliğinden hareketini önlemek için uygun ve güvenilir sabitleme metotları kullanılır.

1.2 Çalışma yerlerinin sağlamlık ve dayanıklılığı özellikle de çalışma yerinin yükseklik veya derinliğinde değişiklik olduğunda kontrol edilir.

2.

Enerji Dağıtım Tesisleri

Bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 3'üncü maddesinin kuralları uyarınca enerji dağıtım tesisleri ve elektrikle çalışma kriterlerine ek olarak aşağıdaki hususlar da uygulanır;

- 2.1 İnşaat alanındaki enerji dağıtım tesislerinin, özellikle de dış etkilere maruz kalan tesislerin, kontrol ve bakımlarının düzenli olarak yapılması sağlanır.
- 2.2 İnşaat işlerine başlamadan önce alanda mevcut olan tesisat belirlenir, kontrol edilir ve açıkça işaretlenir.
- 2.3 İnşaat alanının yakınından enerji nakil hatları geçmesi durumunda, enerji nakil hatları mümkünse güzergâhı değiştirilerek yapı alanından uzaklaştırılması için veya hattın akımının kesilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlardan onay ve izinler alınır.
- 2.4 İnşaat alanının yakınından enerji nakil hatları geçmesi durumunda, yukarıdaki 2.3'üncü fıkranın uygulanmasının mümkün olmadığı ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından belgelenmesi halinde, yeterli güvenlik mesafesi bırakılıp gerekli güvenlik tedbirleri alınarak çalışılır. Güvenlik mesafesi belirlenirken nakil hattı tellerinin rüzgârda salınımı da hesaba katılır.
- 2.5 Elektrik nakil hatlarının bulunduğu alanlarda yapılan çalışmalarda, bariyerler veya ikaz levhalarıyla araçların ve tesislerin elektrik hattından uzak tutulması sağlanır. Ayrıca araçların hat altından geçmesinin zorunlu olduğu durumlarda uygun tedbirler alınır ve gerekli ikazlar yapılır.

3.

Hava koşulları

Çalışanların sağlık ve güvenliklerini olumsuz etkileyebilecek hava koşullarından, sıcak veya soğuktan koruyacak tedbirler alınır. Çalışma süresine çalışanların yaptıkları işe ve harcadıkları fiziksel güce uygun hava koşulları olmadığı durumlarda yeterli dinlenme süreleri verilir. Kuvvetli rüzgâr alan işyerlerinde gerekli güvenlik tedbirleri alınmadan çalışma yapılmaz.

4.

Yüksekten Düşmenin Önlenmesi

bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci madde kuralları uyarınca yüksekte çalışma kriterlerine ek olarak aşağıdakiler uygulanır;

- 4.1 Yüksekten düşmeler özellikle fiziksel açıdan önlenmeli, en az doksan santimetre yükseklikte yeterli yükseklikte ana ve ara korkulukları olan, bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci maddenin 2.6'ncı fıkrası kuralları uyarınca en az bir tarafı kapalı sepetli platform veya alternatifleri kullanılır. Çalışma platformları, geçitler ve iskele platformları, çalışanları düşmekten veya düşen cisimlerden koruyacak şekilde yapılır. Kapalısepetli platformların içerisinde çalışanlar uygun emniyet kemeri ile bağlanır.
- 4.2 Yüksekte yapılan işlerde çalışanların güvenliği için uygun ekipman, korkuluk, platform veya güvenlik ağı gibi toplu koruma yöntemleri kullanılarak yapılır.
- 4.3 İşin doğası gereği yukarıdaki 4.2'nci fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan toplu koruma yöntemlerinin sağlanamadığı durumlarda uygun erişim yöntemleri sağlanarak, tam vücut kemer sistemleri, ankrajlı veya diğer güvenlik sistemleri kullanılır.
- 4.4 Toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulanmasının mümkün olmadığı, daha büyük tehlike doğurabileceği, geçici olarak kaldırılmasının gerektiği hallerde, İnşaat işlerinin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak tam vücut kemer sistemleri, ankrajlı veya benzeri güvenlik sistemlerinin kullanılması sağlanır. Bu sistemlerin yanı sıra çalışanlara yapılan işe uygun bağlantı halatları, kancalar, karabinalar, makaralar, halkalar, sapanlar ve benzeri bağlantı tertibatları, gerekli hallerde iniş ve çıkış ekipmanları, enerji sönmüleyici aparatlar, yatay ve dikey yaşam hatlarına bağlantıyı sağlayan halat tutucular ve benzeri donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.
- 4.5 Kırk kilometre/saat'ın üzerindeki rüzgâr hızlarında, zeminin kaygan ve buzlu olması halinde, yüksekte her türlü montaj, bakım ve onarım çalışmaları yapılmaz.
- 4.6 Çalışma platformları, geçitler ve iskele platformları, çalışanları düşmekten veya düşen cisimlerden koruyacak şekilde yapılmalıdır.

5.

Çatı İşleri

- 5.1 Çatılarda veya eğik yüzeylerde yapılan çalışmalarda; çalışanların, aletlerin, diğer nesne ve malzemelerin düşmesini veya benzeri diğer riskleri önlemek amacıyla güvenli kenar koruma sistemleri, çatı merdivenleri, güvenlik ağıları, çalışma platformları, korkuluklu iskeleler, kayarak düşmeyi önleme sistemleri veya dikey ve yatay yaşam hatları gibi toplu koruma tedbirleri alınır.
- 5.2 Çalışanların çatı üzerinde veya kenarında veya kırılmalardan yapılmış herhangi bir yüzey üzerinde çalışmak zorunda olduğu hallerde; sağlam olmayan veya kırılmalardan yapılmış yüzeylerde dalgınlıkla yürümelerini veya düşmelerini önleyecek gerekli tüm tedbirler alınır.
- 5.3 Çatıda yapılan çalışmalarda aşağıdaki hususlara uyulması sağlanır;
- (a) Sağlık ve güvenlik koordinatörü tarafından teknik elemanlara veya çalışanlara çalışmaya başlamadan önce bilgi verilir. Sağlık sorunu olmadığına dair sağlık raporu kontrol edilir ve güvenlik tedbirleri alındıktan sonra çalışma yapılır.
 - (b) Tüm çalışanların, inşaat alanı içinde gereken kişisel koruyucu malzemeleri (baret, yelek, ayakkabı, vb) kullanması sağlanır.
 - (c) Çalışma öncesi tüm kaldırma donanımları ve bağlantı ekipmanlarının kontrolü yapılır, yetkisiz kişiler dışında kaldırma ekipmanları kullanılmaz.
 - (ç) Kaymayı önleyici ve delinmeye dayanıklı ayakkabılar çatı vb. çalışma alanlarında giyilmesi sağlanır.
 - (d) Çalışanların emniyet kemeri kancalarını takacakları yerler, çalışanlara uygun şekilde sağlanır. Çatının veya binanın yatay kırışlarında yapılan çalışmalarda, belli sağlam dikmeler arasına yatay can hatları gerilir. Çalışanların emniyet kemeri kancalarını bu halatlara geçirmesi ve hat boyunca emniyetli olarak yürüyebilmesi sağlanır.
 - (e) Çatıda yapılan çalışmalar için çalışan pozisyonlara uygun olarak, erişim noktaları düzenlenir. Düşme riski olan yerlerde uygun önlemler alınır.
 - (f) Düşmeye karşı önlemler, çalışma başlamadan önce planlanır, uygulanır ve çalışma bitene kadar sürdürülür.
 - (g) Çatıda çalışacak kişilerin yeterli bilgiye, deneyime ve yeteneğe sahip olmasıdır.
 - (h) Çatı çalışmalarının sürdürüldüğü tehlikeli alana girilmez.
 - (ı) Büyük ve ağır malzemeler, mümkünse çatıya taşınmaz.
 - (i) Malzemelerin düşebilecek yerlerde birikmesine izin verilmez.
 - (j) Malzemelerin indirilmesi için kapalı çöp bacası veya yük asansörü kullanılır. Çatıdan aşağıya hiçbir malzeme atılmaz.
 - (k) Çatı üzerindeki yoğun çalışma sırasında, yuvarlanan veya kayan çalışanların düşmesini engellemek için korkuluk ve topukluk tahtaları yerleştirilir. Bu korkuluklar dengesini yitiren bir çalışanın düşmesine engel olacak sağlamlıkta olmalıdır.
 - (l) Çatı eğimlerinin kırk beş dereceyi aştığı durumlarda, çatı, kaymayı önleyici çatı el merdiveni ya da iskele platformu gibi bir destek sistemi olmaksızın çalışma yapılmaz ve gerekli tedbirler alınmadan çatı üzerine çıkılmaz.
 - (m) Vinç ile alınan malzemeler çatı mahya seviyesinin elli santimetre üzerine talimatla kaldırılır, tali kırışlara dik olacak şekilde, taşıyıcı kırışlar üzerine yavaşça ve dikkatlice indirilir.
 - (n) Malzeme ağırlığının taşıyıcı kırış taşıma kapasitesinden daha az olması gerekir ve en az iki yerden çatı konstrüksiyona bağlayarak sabitlenir.

6.

İş İskeleleri**6.1 Genel Kurallar**

- (a) Betonarme yapılarda temel yapımı sonrasında bina çevresine ilk kat için iskele kurulumu başlamalı ve bina yükseldikçe yapılacak işlerin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak şekilde iskelenin de bina ile yükselmesi sağlanır. Kurulan iskelelerden malzeme düşmesini önlemek ve dışarıdan bakıldığında oluşan görüntü kirliliğini engellemek için iskelenin etrafı, zeminden itibaren en üst noktasına kadar iskele filesi ile kaplanır.
- (b) İskeleler bir inşaat mühendisi tarafından tasarlanır ve kontrolü yapılır. İskele kurulumu, kontrolü ve sökümü bu konuda eğitim almış ve bunu belgeleyebilen kişiler tarafından yapılır. İskele tasarım, kurulum, kontrol ve sökümü Türk Standartları Enstitüsü'nün TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 ve TS EN 12811-3 standartlarına uygun olarak yapılır.

6.2 Standart ve Hesaplamalar

- (a) Ahşap ve ön yapımlı çelik ile alüminyum alaşımlı bileşenlerden oluşan cephe iskeleleri ve iskele şeklinde kullanılan geçici iş ekipmanları, Türk Standartları Enstitüsü'nün TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 ve TS EN 12811-3 standartlarına uygun olarak sağlanır.
- (b) Asma iskeleler, cephe platformları, güç kaynağıyla veya elle çalışabilen, sabit veya hareketli, daimi veya geçici asılı erişim donanımları ve bu donanımı oluşturan parçaları Türk Standartları Enstitüsü'nün TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 ve TS EN 12811-3 standartlarına uygun olması sağlanır.
- (c) Seçilen iskelenin kurulum ve kullanım şekline göre sağlamlık ve dayanıklılık hesapları üreticiden temin edilir, mevcut değilse bir İnşaat Mühendisine yaptırılır. Türk Standartları Enstitüsü'nün belgesine sahip

konfigürasyonların kullanılacağı hallerde üretici firma tarafından yapılan hesap ve detay çizimleri diğer hallerde ise İnşaat Mühendisine yaptırılan hesap ve detay çizimleri işyerinde bulundurulur.

Ancak bu durum işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz. Bu hesaplar yapılmadan veya yapılan hesaplar sonucunda iskelenin güvenli olmadığı tespit edilmesi halinde iskeleler kullanılamaz.

6.3 İskelelerde Genel Tedbirler

- (a) Kendiliğinden hareket etmeyecek, stabilitesi bozulmayacak ve çökmeyecek şekilde tasarlanmış, imal edilmiş ve kurulmuş olması,
- (b) İskele sistemlerinin güvenli bir şekilde desteklenmesi, yatay ve düşey kuvvetlere karşı uygun şekilde sabitlenmesi,
- (c) Korozyona karşı uygun malzeme kullanılması ve bakımlı olması,
- (ç) İskele sisteminde çatlak, kırık, yıpranmış ve korozyona uğramış iskele ve bağlantı elemanlarının kullanılmaması,
- (d) İskelelerde görülen kusurların derhal giderilerek zayıf kısımların güçlendirilmesi.

6.4 İskelelerin Uygunluk Kuralları

- (a) İskelelerdeki çalışma platformları, geçitler ve iskele basamakları tasarım, imal ve kuruluşu çalışanların düşmesini engeller ve çalışanları düşen cisimlere karşı korur şekilde yapılır.
- (b) İskele platformları hareket etmeyecek şekilde iskele sistemine bağlanır. Platform elemanları ile iskele dikey elemanları arasında ve platform döşemesinde çalışanların düşmesine sebep olabilecek boşluk bırakılmaz.
- (c) İskelelerdeki korkuluk sistemlerinin bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci maddenin 2.6'ncı fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan korkuluk özelliklerine uygun olması sağlanır.
- (ç) İskelelerdeki bütün bağlantı yerleri ile bağlantı elemanlarının yeterli sağlamlıkta olması sağlanır ve bu bağlantıların kendiliğinden ayrılması için gerekli tedbirler alınır.
- (d) İskele sistemlerinin kurulması, kullanılması ve sökülümünde Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'nde belirtilen hükümlere uyulur.
- (e) Aşağıda belirtilen durumlarda iskeleler, işveren tarafından görevlendirilen, iskele kurma ve sökme konusunda eğitim almış ve belgeledirilmiş kişiler tarafından kontrol edilir ve bu Tüzüğü ekli EK-IV, II. Bölüm Açık Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar başlığının, B Açık Mekanlardaki Çalışma Yerlerinde Özel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 6'ncı maddenin 6.5'inci fıkrası kuralları uyarınca özel tedbirlerin kontrol edildiğini gösteren imzalı bir rapor hazırlar. Rapora göre güvenli olduğu tespit edilen iskelelerde çalışma yapılır. İskele kontrolleri aşağıda belirtilen durumlarda konuyla ilgili eğitim almış ve şantiyede çalışan bir inşaat mühendisi tarafından onaylanır;
 - aa. Kullanılmaya başlamadan önce,
 - bb. Haftada en az bir kez,
 - cc. Üzerinde değişiklik yapıldığında,
 - çç. Belli bir süre kullanılmadığında,
 - dd. Sismik sarsıntı, kuvvetli rüzgârlar gibi olumsuz hava şartlarına veya denge ve sağlamlığını etkileyebilecek diğer koşullara maruz kaldığında.
- (f) İskelelerin tasarımları sonucunda belirlenen ve taşıyabilecekleri azami ağırlıklar, levhalar üzerine yazılarak iskelelerin uygun ve görülebilir yerlerine asılır. Belirtilen bu ağırlıkları aşan yükler iskelelere yüklenmez.
- (g) İskelelerin üzerine moloz ve atıklar ile geçici engelleyecek malzemeler bırakılmaz. Çalışma platformundan aşağıya malzeme düşmesini önlemek için derinliği on beş santimetre'den az olmayan topukluk kullanılır.
- (h) İskelelerde geçiş amacıyla en az seksen santimetre genişliğinde ve kenarlarında bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci maddenin 2.6'ncı fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan özelliklere uygun korkuluk sistemleri bulunan geçitler kullanılır.
- (i) Dış cephe iş iskele yüksekliklerinin onüç buçuk metreyi aştığı hallerde inşa edilecek iskelelerin tamamı çelik ve/veya alüminyum alaşım bileşenlerden oluşur.
- (j) İnşaatı bulunduğu parselin yola bakan cepheleri ile sınırlı olmak üzere bina dış cephe iş iskelesinin yapı yaklaşma mesafesi içerisinde kurulan kısmının dış yüzeyinin tamamen file, branda, levha veya aynı işleri görebilecek benzeri iskele örtüsü ile kaplanması zorunludur.
- (j) Vinç veya benzeri makinelerin kullanılması sırasında, yüklenen malzemenin iskeleye takılmaması için gerekli tedbirler alınır.

6.5 Ön Yapımlı Çelik ile Alüminyum Alaşım Bileşenlerden Oluşan Cephe İskeleleri, Ahşap Cephe İskeleleri ve Seyyar İskelelerde Özel Tedbirler

- (a) Ön yapımlı çelik ile alüminyum alaşım bileşenlerden oluşan ve ahşap cephe iskelelerin kurulumunda, taşıyıcı sisteme ait düşey ve yatay elemanların eksiksiz olarak kullanılması ve sistemin yeterli kadar çapraz elemanlarla takviye edilmesi sağlanır.

21.4.2009
R.G.74
EK III
A.E.336

- (b) Ön yapımlı çelik ile alüminyum alaşım bileşenlerden oluşan cephe iskelelerinde taşıyıcı sisteme ait dairesel kesitli düşey ve yatay elemanların anma dış çapının en az 48,3 milimetre olması, anma et kalınlıklarının ise malzeme cinsine ve en küçük akma dayanımına uygun olması sağlanır.
- (c) Cephe iskeleleri binaya mümkün olduğunca yakın kurulur, bunun mümkün olmadığı durumlarda çalışanların bina ile iskele arasından düşmelerini önleyici tedbirler alınır.
- (ç) Cephe iskelelerinin ayaklarında sabit veya düşeyliği ayarlanabilir taban plakaları ve yumuşak zeminlerde yükü dağıtmak için taban plakaları altlarında uygun malzemeden yapılmış altlıklar kullanılır. Sağlam olmayan ve uygunsuz malzemeler destek parçaları olarak kullanılmaz ve iskelenin sağlam ve dengeli olması sağlanır.
- (d) İskelelerde çalışan platformlara güvenli ulaşımın sağlanması için merdiven sistemleri veya benzeri güvenli ulaşım sistemleri kullanılır.
- (e) Madeni cephe iskeleleri statik elektriğe karşı uygun şekilde topraklanır.
- (f) Seyyar iskeleler, üzerinde çalışan bulunduğu durumlarda hareket ettirilmez. İskelenin dik ve platformun düz olması sağlanır. İskele ayaklarında iskelenin kendiliğinden hareket etmesini engelleyecek fren kolu gibi uygun tertibatlar bulunur.
- (g) Ön yapımlı çelik ile alüminyum alaşım bileşenlerden oluşan ve ahşap cephe iş iskelelerinin tasarım ve uygulama kurallarına ilişkin bilgilendirme ve gösterim amaçlı genel açıklamalar, bu Tüzüğe ekli EK-IV'ün sonunda teknik bilgi sayfaları olarak verilmiştir.

6.6 Asma İskele, Cephe Platformu ve Asılı Erişim Donanımları Şeklindeki İskele Sistemlerinde Özel Tedbirler

- (a) İskele taşıyıcı sistemi için kullanılacak halatlar, hareketi sağlayan mekanik tesisat ve motor tertibatı, fren sistemleri, çalışma platformu ve diğer güvenlik teçhizatları her gün işe başlamadan önce kontrol edilir.
- (b) İskelelerin hareketlerini sağlayan makine, teçhizat ve vinçlerin, kullanılmaya başlanmadan önce, montajını gerçekleştiren yetkili teknik elemanlarca kullanıma elverişli olduklarına dair kayıtlar hazırlanarak, bu kayıtlar işyerinde bulundurulur.
- (c) İskelelerin, çalışma sırasında sağa sola veya ileri geri hareket etmeden asılı kalması sağlanır. İskele işletme talimatlarına uygun olarak yerleştirilir.
- (ç) İskelelerin taşıyabileceği azami yük miktarı belirtilerek, bu miktardan fazla yükleme yapılmaz. Asma iskelelerde merdiven kullanılmaz. Asma iskelelerde sadece kenar korkuluğu bulunan çalışma platformu kullanılır.
- (d) İskeleler, çalışma konumunda devreye sokulabilecek durdurma fren sistemleriyle donatılır. Ayrıca iskelelerde düşmeyi önleyici teçhizat ve ikincil fren sistemleri bulunur. Halatlı kaldırma tertibatlarında çalışma konumunda güç kaynağının kesilmesi durumunda otomatik olarak devreye giren ayrı bir tutma freni bulunur. İskelelerde düşmeyi önleyici teçhizat, tutma frenleri ve ikincil fren sistemi gibi güvenlik tedbirlerinin çalışma esnasında sistemi durdurma amaçlı kullanılmaması için gerekli tedbirler alınır.
- (e) Güç tahrikli halatlı asma iskele sistemlerinde, aşırı yük algılama sistemleri, otomatik hız algılayıcı sistemler, en düşük ve en yüksek çalışma seviyelerinde devreye girecek halat sonu sınır anahtarları, yapıdan kaynaklanan tehlikeli durum varsa çarpışmayı önleyici düzenekler, iskele platformunun yatay düzlemde kalmasını sağlayan eğim algılayıcılar gibi güvenlik sistemleri bulunur.
- (f) Çalışma sepeti içerisinde çalışan işçilerin paraşüt tipi emniyet kemerini bağlayabilmesi için güvenlik halatı bulunması sağlanır ve güvenlik halatı uygun ve sağlam bir yapı elemanına sabitlenir.
- (g) İskele sistemlerinde çalışan sayısı kadar dikey yaşam hattı oluşturulur. Çalışanlara bağlantı aparatları ve halat tutucuları ile beraber tam vücut kemer sistemleri verilerek kullanımı sağlanır. Dikey yaşam hatlarının üst uçları uygun bir yere sağlam ve güvenli bir şekilde sabitlenir.
- (h) Halatlı sistemlerde halatların sarıldığı ve geçtiği mekanik teçhizatlardan kurtulmalarını, hareket sırasında çekme sisteminde halatların kaymasını önleyen tedbirler alınır.
- (ı) İskelelerin, iniş ve çıkış yollarında herhangi bir engel bulunmaması için gerekli tedbirler alınır.
- (i) İskele platformunu taşıyan, tutan sistem ve bu sistemin bağlantı ve sabitleme noktalarının en olumsuz yükleme koşullarında oluşan statik ve dinamik kuvvetleri karşılayacak nitelikte olması sağlanır.

6.7 Cephe Asansörlerinde Özel Tedbirler

Cephe iskelesi veya asma iskelelerin kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda insan kaldırmak için özel olarak tasarlanmış insan kaldırma cihazları/ekipmanları, cephe asansörleri, makaslı platform ve benzeri kullanılır.

- (a) Cephe asansörünü sadece eğitim almış kişiler kullanır. Çalışma yapılacak yüzeyde hava durumu (rüzgâr hızı, fırtına, yağış vb. şartlarda) yüksekte çalışma talimatına göre uygunluğunun kontrolü yapıldıktan sonra çalışma yapılır. Sepetin içi sürekli temiz tutulmalıdır. Dış cephe asansöründe yetkili kişiler dışında hiç kimse bakım, montaj yapamaz. Yetkili kişiler tarafından asansörün periyodik bakımı aksatılmadan yapılmalıdır. kırkbeş kilometre/saat rüzgâr hızında dış cephe asansörüne çıkılmamalıdır. İletişim için kullanılabilir telsiz ve kulaklıklar sağlanır. Cephe Asansörleri işletim ve kullanımın da Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'ne, sağlık ve güvenlik yönünden uyulması gereklidir.

- (b) Kurulum:
- aa. Seyyar veya sökülüp-takılabilen cephe asansörleri zemin özellikleri de dikkate alınarak, kullanım şartlarında uygun bir şekilde kurulması ve kullanılması sağlanır.
 - bb. Kaldırılacak maksimum taşıma kapasitesi açıkça görülebilecek şekilde tanımlanır.
 - cc. İnsan kaldırmak ve taşımak için tasarlanmamış iş ekipmanları, amacı dışında kullanımını önlemek için uygun bir şekilde ve açıkça tanımlanır.
- (c) İşletme :
- aa. Tehlikeli alanların etrafı kapatılır.
 - bb. Girişin sadece bir taraftan yapılması sağlanır. Yukarıdan malzeme düşme tehlikesi var ise koruma çatısı kurulur.
 - cc. Yüksekten düşmeyi engelleyici sistemler ana korkuluk, ara korkuluk, kapılardan veya yükseltilebilir parmaklıklardan oluşmalıdır.
 - çç. Kaldırılan çalışan için güvenilir haberleşme imkanları sağlanır. Ekipmanın kumandası, ekipman üzerinde taşınan çalışmada bulundurulur.
 - dd. Altında insan bulunmaması sağlanır.
 - ee. Tüm kaldırma işleri, çalışanın güvenliğini korumak için uygun şekilde planlanır ve gözetim altında yürütülür.

7.

Taşınabilir Merdivenler

- 7.1 Yapılan işe uygun, basamakları kaymaz malzemeden yapılmış veya kaymaz malzeme ile kaplanmış, yeterli sağlamlıkta taşınabilir merdivenler kullanılır. Basamakları, kolları veya bağlantı yerleri kırılmış, çatlamış, yıpranmış, hasar görmüş ekipmanlar kullanılmaz. Taşınabilir merdivenler düzenli olarak kontrol edilerek kusurlu merdivenlerin kullanılmaması sağlanır.
- 7.2 Taşınabilir merdivenlerin kullanılmasında Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü'nde belirtilen hükümlere uyulur.
- 7.3 Taşınabilir merdivenler, düşük risk nedeniyle daha güvenli bir iş ekipmanı kullanımı gerekmiyorsa, kısa süre kullanılacaksa veya değiştirilmesi mümkün olmayan işyeri koşullarında kullanılır.
- 7.4 Taşınabilir merdivenlerde genel tedbirler;
- (a) Dayandığı noktadan en az bir metre daha uzun olmasına dikkat edilir,
 - (b) Basamaklar kaymaz ve hasar görmemiş olmalıdır,
 - (c) Ayaklar, zemine tam oturtularak ya da uç kısmından sağlam bir noktaya bağlanarak sabitlenir,
 - (ç) Araç/yaya trafiğinin olduğu yerlerde, etrafı çevirilerek emniyet sağlanır.
- 7.5 Taşınabilir merdivenler, düşey uzunluk yatay uzunluğun dört katı olacak şekilde yerleştirilir ve yukarı doğru dört birim için dışa doğru bir birim taşması sağlanır.
- 7.6 Güvenli Taşınabilir Merdiven Kullanımı;
- (a) Yüzler her zaman merdivene dönük olmalı,
 - (b) En az iki el ve bir ayak veya bir el ve iki ayağı taşınabilir merdivende olmalı (üç nokta teması)
 - (c) Dengeyi kaybetmemek için erişimi zor olan noktalara uzanılmamalı,
 - (ç) Taşınabilir merdivenin son 3 basamağında ayakta durulmaz,
 - (d) Ağır ve tehlikeli maddeler taşınmamalı,
 - (e) Taşınabilir aletler, alet kemerinde taşınmalı,
 - (f) İş ayakkabıları ve basamaklar yağlı veya çamurlu olmamalı.

8.

Tesis, Makine ve Ekipman İlgili Genel Hükümler

- 8.1 Tesis, makine ve ekipmanları ile herhangi bir güç kaynağı ile çalışan el aletleri veya güçkaynağı ile çalışmayan el aletlerinde aşağıda belirtilen hususlara uyulur;
- (a) Ergonomi prensiplerine uygun şekilde ve yeterli sağlamlıkta tasarlanmış ve imal edilmeli,
 - (b) Düzgün çalışacak şekilde bulundurulmalı,
 - (c) Sadece tasarlandıkları iş için kullanılmalı,
 - (ç) Uygun eğitim almış kişilerle doğru şekilde kullanılmalıdır.
- 8.2 İş ekipmanları periyodik olarak kontrol, test ve deneyleri, Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü uyarınca belirtilen hükümlere uygun yapılır.
- 8.3 Her türlü iş ekipmanının, üzerinde kurulu olduğu veya hareket halinde olduğu zeminin sağlamlığı kontrol edilir. Zeminin sağlamlığından emin olunmadan ve gerekli hallerde dengeleme ve sabitleme yapılmadan çalışmaya başlanmaz. Hendek kenarları ve dik eğimli yerlerde zemin kaymasını ve makinenin kaymasını önleyici tedbirler alınır.

9.

Kaldırma Cihazları ve Kaldırma Ekipmanları

- 9.1 Tüm kaldırma ekipmanları ve kaldırma cihazları ve aksesuarları, aksamaları, eklentileri, ankraj ve destekleri de dahil olmak üzere:
- (a) Kullanım amaçlarına uygun olarak yeterli güçte olur, uygun bir şekilde tasarlanır ve yapılandırılır,
 - (b) Doğru kurulur ve kullanılır,
 - (c) Düzgün çalışacak şekilde bulundurulur,
 - (ç) Kontrol edilir ve yasal gerekliliklere göre periyodik testlere ve denetimlere tabi tutulur,
 - (d) Uygun eğitim almış çalışan tarafından çalıştırılır.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 336

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 336

10.12.92
R.G. 119
EK III
A.E. 527

21.4.09
R.G. 74
EK III
A.E. 336

- 9.2 Tüm kaldırma ekipmanları ve kaldırma cihazlarında ve aksesuarlarında maksimum yük kapasitesi değerleri açıkça belirtilir.
- 9.3 Kaldırma ekipmanı, kaldırma cihazı ve aksesuarları amaçları dışında kullanılmaz.
- 9.4 Kaldırma terdibatlarında, kaldırma cihazlarında kaldırılacak yükün çeşidi, boyutu, şekli ve diğer fiziksel özelliklerine uygun kaldırma aksamı kullanılarak, uygun çalışma yöntemi tercih edilir.
- 9.5 Yük kaldırma cihazlarında, Kaldırma Cihazları ve Aksamları Denetim Tüzüğü uyarınca belirtilen hükümlere uyulur.
- 9.6 Kaldırma işlerinde kullanılan iş ekipmanlarının kullanım ile ilgili olarak sağlık ve güvenlik yönünden Çalışanlar Tarafından Kullanılan İş Ekipmanlarının Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü uyarınca belirtilen kurallara uyulur.
- 9.7 Kaldırma ekipmanlarında yük kaldırılması ve ekipmanın hareketi esnasında devreye girecek sesli ve ışıklı ikaz sistemleri bulundurulur.
- 9.8 Kaldırma ekipmanlarında, belirtilen alt ve üst güvenlik sınır noktaları veya ekipmanın hareketini sınırlandıran alan aşıldığında, kapasitesinin üzerinde kullanım durumlarında devreye girerek elektrik akımını otomatik olarak kesen ve tamburun hareketini frenleyen güvenlik tertibatlarının bulunması sağlanır.
- 9.9 Operatör kabinlerinde sadece operatörün bulunmasına izin verilir. Operatörün görüş alanının kısıtlı olduğu durumlarda, operatöre rehberlik edecek, konuyla ilgili eğitim almış bir işaretçi görevlendirilir.
- 9.10 Yükleme ve indirme noktalarında çalışanlarla, kaldırma cihazını kullanan veya işaret verenler arasında uygun işaretleşme veya haberleşme tertibatı bulunması sağlanır.
- 9.11 Her kaldırma cihazı üzerinde aşağıda belirtilen hususları gösteren bir levha veya yazı bulunmalıdır;
- (a) Seri numarası,
 - (b) Emniyetli çalışma yükü,
 - (c) Test yükü,
 - (ç) İmal yılı ve ülkesi,
 - (d) İmalatçı firmanın ünvanı, iletişim bilgileri.
- 9.12 Her türlü kaldırma aracı işletimi sırasında aşağıdaki hususlara uyulur;
- (a) Tehlikeli alanların etrafı kapatılır,
 - (b) Girişin sadece bir taraftan yapılması sağlanır. Yukarıdan malzeme düşme tehlikesi var ise koruma çatısı kurulur,
 - (c) Yükleme yerlerinde yüksekte düşme riskine karşı koruma sistemleri bulundurulur,
 - (ç) Yüksekten düşmeyi engelleyici sistemler ana korkuluk, ara korkuluk, kapılardan veya yükseltilebilir parmaklıklardan oluşmalıdır,
 - (d) Kenar koruma sistemlerini sadece yükleme ve boşaltma anında kaldırılır,
 - (e) Yükün altında insan bulunmaması sağlanır,
 - (f) Yük kaldırma işleri, çalışanların güvenliğini sağlayacak şekilde planlanır ve gözetim altında yürütülür.
- 9.13 Cephe iskelesi veya asma iskelelerin kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda insan kaldırmak için özel olarak tasarlanmış insan kaldırma cihazları/ekipmanları kullanılır. Kaldırılan çalışanlar için güvenilir haberleşme imkanları sağlanır. Kaldırma ekipmanın kumandası, ekipman üzerinde tasınan kişide bulundurulur. Çalışanları kaldırma veya taşımada kullanılan iş ekipmanlarında Çalışanlar Tarafından Kullanılan Asgari Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü uyarınca belirtilen kurallara uyulur.

10.

Kazı ve Malzeme Taşıma İşlerinde Kullanılan Makine, Cihaz ve Ekipmanlar

- 10.1 Mekanik el aletleri, kaldırma cihazları/ekipmanları, kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine, cihaz ve ekipmanlar da dahil olmak üzere herhangi bir güçle çalışan tesis, makine ve ekipmanlarda aşağıda belirtilen hususlara uyulur;
- (a) Mümkün olduğu kadar ergonomi prensipleri dikkate alınarak uygun şekilde ve yeterli sağlamlıkta tasarlanmış ve imal edilmiş olmalı,
 - (b) Düzenli olarak bakımı yapılmış, her zaman iyi çalışabilir durumda olmalı ve bakımının yapıldığı belgelenmeli,
 - (c) Doğru şekilde kurulmalı,
 - (ç) Sadece tasarlandıkları işler için, uygun eğitim almış kişilerce ve amacına uygun şekilde kullanılmalı,
 - (d) Güvenli görüşü veya çalışmayı etkileyecek şekilde aşırı yüklenmemeli ve üreticinin verdiği azami yükü aşmamalı,
 - (e) Cihaz ve ekipmanlar arızlandığı zaman tehlike yaratmamaları için tüm güvenlik önlemleri alınmalı ve en kısa zamanda oradan kaldırılmalı veya tamir edileceği alana götürülmesi sağlanmalı.
- 10.2 Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine, cihaz ve ekipmanların, kazı çukuru veya suya düşmemesi için gerekli koruyucu tedbirleri alınır.
- 10.3 Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine, cihaz ve ekipmanlar araçlarda sürücünün bulunduğu kısım, aracın devrilmesi durumunda sürücünün ezilmemesi ve düşen cisimlerden korunması için uygun şekilde yapılır.
- 10.4 Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine, cihaz ve ekipmanlar manevra ve park yerleri ile hareket alanları belirlenir.

- 10.5 Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine, cihaz ve ekipmanlar bütün manevraları bir gözetici tarafından yönetilir ve bu araçların geri manevraları esnasında sesli ve ışıklı uyarıların çalışır durumda olması sağlanır.
- 10.6 Tüm makine, cihaz, ekipmanlar, taşıtlar ve iş makinelerinde operatör kabinlerinde sadece operatörün bulunmasına izin verilir.
- Ancak kamyon ve benzeri araçların sürücü mahallinde yardımcı sürücü bulunmasına müsaade edilebilir.
- 10.7 İş Makinelerinde, operatörün görüş alanının kısıtlı olduğu durumlarda, operatöre rehberlik edecek, konuyla ilgili eğitim almış bir işaretçi görevlendirilir.
- 10.8 Her türlü iş makinesi, cihaz ve ekipman için üzerinde kurulu olduğu veya hareket halinde olduğu zeminin sağlamlığı kontrol edilir. Zeminin sağlamlığından emin olunmadan ve gerekli hallerde dengeleme ve sabitleme yapılmadan çalışılmaya başlanmaz. Hendek kenarları ve dik eğimli yerlerde zemin kaymasını ve makinenin kaymasını önleyici tedbirler alınır.

11. Kazı işleri, kuyular, yeraltı işleri, tünel ve kanal işleri

11.1 Kazı işine başlanmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulur:

- Kazının bitişik yapıları etkileyip etkilemeyeceği araştırılır, uzman görüşü alınır ve etkileme ihtimali mevcut ise kazı başlamadan önce İnşaat Alanı Yöneticisi tarafından gerekli tedbirler alınır.
- Yer altı kabloları, gaz boruları, su, kanalizasyon ve diğer dağıtım sistemlerinin yerleri belirlenir ve bunlardan kaynaklanabilecek tehlikeleri asgariye indirmek için gerekli tedbirler alınır.
- Kazı işlerine başlamadan önce kazılacak olan alanın çevresi yeterli güvenlik mesafesi bırakılarak, en az iki metre yükseklikte sert malzeme ile perdelenmek sureti ile çevrelenir. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlemeler yapılır. Bunlar inşaatın bitimine kadar bu şekilde korunur.

11.2 Kazı işleri, kuyular, yeraltı işleri ile tünel ve kanal çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlara uyulur:

- Çalışmalar, işveren tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde yapılır.
- Çalışma alanına giriş ve çıkış için güvenli yollar sağlanır.
- Kazılarda zemin yapısı, iklim koşulları, kazı alanı yakınlarında meydana gelebilecek sarsıntılar, çevredeki su kaynakları ve fazla yük kuvvetleri göz önüne alınarak uygun şev açıları belirlenir ve/veya statik hesabı yapılmış uygun destek ve setler kullanılır. Kazı yüzeyleri, şevlerin eğimi ve yüksekliği zeminin yapısına, sağlamlığına ve çalışma yöntemlerine uygun seçilir.
- Malzeme veya cisim düşmesine, su baskını tehlikesine ve insanların düşmesine karşı uygun tedbirler alınır.
- Tehlikeli veya zararlı olmayan solunabilir hava sağlamak için bütün çalışma yerlerinde gerekli tedbirler alınır.
- Yangın, patlama, patlama, su baskını veya göçük gibi durumlarda çalışanların güvenli bir yere ulaşmaları için gerekli tedbirler alınır.

11.3 Kazı (yan) yüzlerinde aşağıda belirtilen durumlarda İnşaat Alanı Yöneticisi veya onun görevlendirdiği yetkili bir kişi tarafından genel kontrol yapılır ve imzalanmış kontrol raporu hazırlanır. Bu rapor sağlık ve güvenlik dosyasında muhafaza edilir. Rapor sonucunda çalışma ortamının güvenli olduğu belirtilmeden çalışmaya başlanılmaz. Kontrol zamanları ;

- her vardiyadan önce,
- patlatma yapılıyorsa her patlatmadan sonra,
- beklenmedik parça düşmelerinden sonra,
- desteklerdeki önemli bir zarardan sonra,
- şiddetli yağış, don ve kardan sonra.

11.4 Çalışma sırasında ortaya çıkan tozların çalışanların sağlığına zarar vermemesi için gerekli tedbirler alınır. Çalışma alanında zararlı kimyasalların, zehirli ve boğucu gazların ya da serbest silis tozları gibi tehlikeli maddelerin bulunduğu anlaşıldığında, çalışanlar derhal oradan uzaklaştırılarak gerekli tedbirler alınır ve güvenli çalışma ortamı sağlanmadan tekrar çalışmaya başlanmaz.

11.5 Meskün mahallerde kazı üzerinden geçişlerin zorunlu olduğu hallerde sağlanması için ahşap veya metalden yapılmış asgari seksen santimetre eninde ve her iki tarafı korkuluklu geçitler kullanılır, geçit korkuluklarının bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci maddesinin 2.6'nci fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan korkuluk özelliklerine uygun olması sağlanır.

11.6 Açıkta yapılan yüzelli santimetreden daha derin kazı işlerinde ve her derinlikte yapılan temel ve kanal kazılarında yan yüzeylerin altlarının şerit gibi kazılarak yukarıdan çöktürülmesi şeklinde çalışma yapılması engellenir. Ayrıca kanallarda yan duvarların göçmemesi için destekleme yapılır ve diğer uygun koruyucu tedbirler alınır.

11.7 Kazı alanından çıkartılan hafriyat ile kazı kenarı arasında en az kazı derinliği kadar mesafe bulundurulur ve hafriyatın kazı alanına akma riski bulunuyorsa uygun bariyerler kullanılır. Kazı mahallinde bulunan hareketli araçlar ve kazı stabilitesini etkileyebilecek diğer araçlar ile kazı kenarı arasında gerekli güvenlik mesafesi bırakılır.

11.8 Kazı işlerinde yağış sırasında çalışma yapılmaz.

11.9 Kazı işlerinde çalışanların çalışma alanına ulaşmaları için uygun ve güvenli yöntemler kullanılır, destek ve setlerin iniş ve çıkış için kullanılması engellenir.

11.10 Makinelerle yapılan kazı işlerinde, bu makinelerin hareket alanına, çalışanların girmelerine izin verilmez.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

- 11.11 Kazı çalışmalarında kuyu ve kanal işlerini içeren bölümleri bu Tüzüğe ekli EK-IV, I. Bölümü İnşaat Alanlarındaki Çalışma Yerleri için Genel Asgari Şartlar başlığı altında yer alan 2'nci maddesinin 2.6'ncı fıkrası kuralları uyarınca tanımlanan korkuluk özelliklerine uygun olarak çevrelenir.
- 11.12 Yeraltı çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
- (a) Havalandırma sisteminin arızalanması durumunda, oksijen maskeleri hemen takılır, yer altı çalışmaları durdurulur ve bütün çalışanlar tahliye edilir, uygun havalandırma sağlanıncaya kadar kimsenin içeri girmesine izin verilmez.
 - (b) Uygun bir haberleşme sistemi oluşturulur, buralardaki kaçış yolları görülebilir bir şekilde Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlenir.
 - (c) Tüneller ve galerilerde göçük tehlikesine karşı uygun tedbirler alınır.
- 11.13 Çeşitli gazların hava ile patlayıcı bir karışım meydana getirebileceği yeraltı işlerinde, yangın ve patlama riskinin bulunabileceği yerlerde, açık alevli lamba veya cihazlar kullanılmaz, sigara içilmez ve uygun malzeme ve ekipmanlar kullanılır.
- 11.14 Patlayıcı kullanılarak çalışan kazı, tünel ve galeri gibi yer altı kazı işlerinde Patlayıcı Ortamda Çalışanların Sağlık ve Güvenlik Koşulları Tüzüğü hükümlerine uyulur ve aşağıdaki hususlar sağlanır:
- (a) Patlayıcı maddeler üretici tarafından belirtilen koşullarda saklanır ve depolanır.
 - (b) Yapılan işin niteliğine uygun patlayıcı maddeler ve kapsüller kullanılır ve patlayıcı madde kullanımı dair yetki belgesine sahip çalışanlardan başkasının almasına ve ateşlemesine izin verilmez.
 - (c) Patlayıcı maddelerin ve kapsüllerin depolanması, taşınması ve kullanılması, sadece bu konuda yetkili ve uzman kişiler tarafından yapılır. Bu işler, çalışanlar için risk oluşturmayacak şekilde organize edilir ve yürütülür.
 - (ç) Patlayıcı maddeler özel sandıklar içinde taşınır ve bu sandıkların içine başka bir madde konulamaz. Kapsüllerle diğer patlayıcı maddeler, aynı kap içinde bir arada bulundurulamaz ve taşınamaz.
 - (d) Patlatma yapılacak alanın etrafında uygun güvenlik tedbirleri alınmadan patlatma yapılmaz.
- 12. Batardolar (koferdamlar) ve kesonlar**
- 12.1 Bütün batardolar ve kesonların yeterli dayanıklılıkta, sağlam ve uygun malzemeden yapılmış, iyi kurulmuş olması sağlanır. Su, sıvı beton ve benzeri malzeme baskını olması halinde, çalışanların sığınabileceği uygun ekipmanla donatılır.
- 12.2 Batardolar ve kesonların yapımı, kurulması, değiştirilmesi veya sökülmesi, işveren tarafından görevlendirilen ehil kişinin gözetimi altında yapılır ve bu yapılar düzenli aralıklarla kontrol edilir.
- 13. Metal, beton karkas ve prefabrik elemanlar, çelik yapı işleri**
- 13.1 Metal veya beton karkaslar ve bunların parçalarının, geçici destekler ve payandaların, prefabrik yapı elemanlarının üzerlerine binen yük ve gerilime dayanacak şekilde planlanması, tasarlanması, kurulması ve korunması sağlanır.
- 13.2 Çelik yapılarda kullanılacak bütün ana taşıyıcı, tali taşıyıcı ve bağlantı malzemelerinin dayanıklılığının ve diğer özelliklerinin taşıyacakları yüklerle göre standartlara uygun olması, korozyona uğramış ve deforme olmuş malzemelerin gerekli tedbirler alınmadıkça bu tür yapılarda kullanılmaması sağlanır.
- 13.3 Metal veya beton karkasların ve bunların parçalarının, geçici destekler ve payandaların, prefabrik yapı elemanlarının ve çelik yapı elemanlarının kaldırılması, yüklenmesi, taşınması, montajı ve sökülmesi, projesine uygun olarak işveren tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde ve konu ile ilgili tecrübe sahibi çalışanlarca gerçekleştirilir.
- 13.4 Montaj yapılacak mahallin etrafı emniyet şeridiyle işaretlenir. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca bu alanın etrafına montaj yapıldığını gösterir levhalar asılır ve görevliler haricinde montaj sahasına giriş çıkışlar engellenir. Montaj çalışması yapılan mahallin altında çalışan bulundurulmaz.
- 13.5 Çalışanları, yapının geçici dayanıksızlık veya kırılganlığından kaynaklanan risklerden korumak için yeterli tedbirler alınır.
- 14. Kalıp işleri**
- Kalıp montaj işlerinde işe başlamadan önce, yazılı olarak kalıp montaj sözleşmesi yapılır taraflarca imzalanan sözleşme, sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurulur. Kalıp işleri için Türk Standartları Enstitüsü'nde TS EN 12813, TS EN 1065 standartları kullanılır.
- 14.1 Kalıp işleri işveren tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde ve konu ile ilgili tecrübe sahibi çalışanlarca yapılır.
- 14.2 Kalıp panolarının, geçici destek ve payandaların üzerlerine binen yüke ve gerilime dayanacak şekilde planlanması, tasarlanması, kurulması ve korunması sağlanır.
- 14.3 Çalışanları, kalıp sisteminin geçici dayanıksızlık veya kırılganlığından kaynaklanan risklerden korumak için yeterli tedbirler alınır.
- 14.4 Betonarme kalıplarının yeterliliği her beton dökümünden önce, kalıp hesaplarına göre sağlık ve güvenlik koordinatörü tarafından kontrol edilerek kayıt altına alınır ve bu kayıtlar sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurulur. Özellikle kayar kalıp, tünel kalıp ve masa kalıplarındaki bağlantı yerleri, sabitleme elemanları, tijler, hidrolik hortumları, taşıma yerleri, pano krikoları, teker sistemleri, fiş krikoları, yayların aksları ve hareketli parçalar, sapma pimler, ağı sistemleri ve benzeri kalıp parça ve unsurları düzenli olarak ve her

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

12.07.2013
R.G.120
EK III
A.E.393

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 338

kullanımdan önce kontrol edilerek deformasyona uğramış ve güvenliği tehlikeye atabilecek durumda olanların kullanılmasına müsaade edilmez.

- 14.5 Kalıp sökme işi için izlenecek çalışma yöntemi, parçaların hangi sırayla sökülmesi gerektiği, çalışanların çalışma yerlerine güvenli ulaşımı, sökülen kalıp malzemelerinin çalışma ortamından güvenli şekilde uzaklaştırılması ve istifi, kalıp malzemelerinin dengeli olarak yere indirilmesi veya yukarıya çıkarılması gibi konularda gerekli düzenlemeler yapılır, araç ve gereçler eksiksiz olarak temin edilir. Söküm sırasında, söküm alanında görevli çalışanlar hariç kimse bulundurulmaz.
- 14.6 Kalıp altı destek iskelelerinde aşağıdaki hususlara uyulur;
- (a) Kalıp altı destek iskelelerinin kurulumu, sökülmesi ve tadilatı uzman kişilerin gözetimi altında yapılır.
 - (b) Kalıp altı destek iskele elemanlarına, bunların yerleştirme biçimine ve aralıklarına, iskele üzerine gelecek yükleri göz önünde bulundurarak ve gerekli statiksel hesaplamaları yapılarak karar verilir.
 - (c) Hasar görmüş ve ekli malzemeler, kalıp altı iskele destek elemanı olarak kullanılmaz.
 - (d) Iskele destek elemanları, dayanıklı altlıklar üzerine ve sağlam zemine yerleştirilir.
 - (e) Çökme tehlikesine karşı yükü dağıtan, eğilmeyen sağlam altlıklar kullanılır.
 - (f) Taşıyıcı elemanlar ve takviye elemanları, uygun bağlantı sistemleri ile birbirine sabitlenir.
 - (g) Kalıplar, beton prizini aldıktan sonra sökülür ve kalıp söküm sürelerine uyulur.
 - (h) Kalıp altı iskele elemanları sarsılarak ve vinçle sökülmez.
 - (i) Kalıp elemanları sadece dayanıklı zemin üzerine kurulur.
 - (j) Şiddetli rüzgarda kalıp elemanları kılavuz halat yardımıyla taşınır, gerekirse vinci durdurur.
 - (k) Kalıp elemanları dik olarak kaldırılır.
 - (l) Kalıp elemanları, diğer kalıp elemanlarına temas etmeyecek şekilde taşınır.
 - (m) Halat bağlantısı, kalıp elemanları yerine tam olarak yerleştikten sonra çözülür. Perde ve kolon kalıp elemanlarını çekme ve basınca karşı dayanıklı şekilde sabitlemek için uygun ekipman kullanılır.
 - (n) Sabitleme ekipmanlarının yerleştirme aralıklarına, statik hesaplama yaparak karar verilir.

15.

Yıkım İşleri

- 15.1 Yıkımdan önce yapının içindeki ve etrafındaki havagazı, su ve elektrik bağlantıları kesilir ve yıkılacak kısımın etrafında, güvenlik alanı bırakılarak gerekli tedbirler alınır.
- 15.2 Yıkım öncesi yıkım tekniği yapının yerleşim alanları, fiziksel durumu, yapı kullanım materyalleri, çevresel faktörler dikkate alınarak belirlenir.
- 15.3 Yıkım işlerine başlamadan önce, yıkım alanı istifleme ve yükleme işlerinin yapılacağı alanları da kapsayacak şekilde tüm inşaat alanı çevresi yeterli güvenlik mesafesi bırakılarak, en az iki metre yükseklikte sert malzeme ile perdelenmek sureti ile çevrelenir. Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Tüzüğü uyarınca işaretlemeler yapılır. Yetkili kişiler dışında girişler engellenir.
- 15.4 Yıkım işlerinde, yıkım tekniği belirlenerek risk analiz değerlendirme kapsamında gerekli önlemler alınır, acil eylem planı hazırlanır.
- 15.5 Yıkım işleri, işveren veya inşaat alanı yöneticisi tarafından görevlendirilen yetkili kişinin gözetimi altında, İnşaat Alanı Yöneticisinin hazırladığı plan ve Sağlık ve Güvenlik Koordinatörünün hazırladığı rapora göre uygun ekipmanlar kullanılarak yürütülür.
- 15.6 Yıkım esnasında toz kalkmaması ve yıkılan kısma ait malzeme ve molozların çalışma ortamından güvenli bir şekilde uzaklaştırılması için gerekli tedbirler alınır. Mümkün olduğunca kapalı çöp bacaları kullanılır.

16.

Asbestle Çalışma

- 16.1 Asbest içermesi muhtemel yapıların söküm, yıkım, tamir ve bakım işlerinde aşağıdaki hususlara uyulur:
- (a) Çalışmaya başlamadan önce, asbest içerebilecek malzemeleri belirlemek için bina veya tesis sahibinden de bilgi alınarak gerekli araştırma yapılır.
 - (b) Herhangi bir yapı veya malzemede asbest bulunduğu şüphesi veya bilgisi varsa çalışanların asbest tozuna maruziyetlerinin önlenmesi ve bu maruziyetten doğacak sağlık risklerinden korunması amacıyla gerekli sağlık ve güvenlik önlemleri uygulanır.
 - (c) Bu işlem, hava koşulları ve çevrede yaşayanların yoğunluğu dikkate alınarak, risk değerlendirme raporuna uygun şekilde yürütülür.
 - (ç) Bu işlemi yapacak çalışanın; Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerinde Kullanımı Tüzüğü uyarınca kişisel koruyucu donanım kullanılması sağlanır.
- 16.2 Asbest malzemenin sökülmesi sırasında aşağıdaki teknik konular dikkate alınır;
- (a) Asbest içeren malzeme; kaldırılacağı alanda izole bir ortam yaratılır, herhangi bir işlemten önce hafif iletir, asbestli malzeme mümkün olduğunca kırılmaz ve yüksekte atılmaz.
 - (b) Sökülen asbest kısımları, sağlam, uygun plastik veya benzeri malzeme kullanılarak ambalajlanır. Kırıntı oluşma ihtimali olan durumlarda vakum emme sistemi kullanılır.

17.

Beton döküm işleri

Beton dökümünde aşağıdaki hususlara uyulması sağlanır;

- 17.1 Beton dökümü yapılacak kalıpların yeterliliği kalıp hesaplarına göre her beton dökümünden önce sağlık ve güvenlik koordinatörü tarafından kontrol edilerek kayıt altına alınır ve bu kayıtlar sağlık ve güvenlik dosyasında bulundurulur,
- 17.2 beton pompasının beton dökülecek yere uygun durumda konumlandırılması,

- 17.3 beton pompasının destek pabuçlarının zemine uygun şekilde sabitlenmesi,
- 17.4 beton pompası bom ve hortumların birleşim yerlerinde hava basıncından dolayı oluşabilecek açmaların önlenmesi için gerekli kontroller yapılması,
- 17.5 pompa kollarının açılmasında ve toplanmasında çevredeki bina, elektrik iletim hatları gibi tesislerin oluşturduğu risklerin ortadan kaldırılması,
- 17.6 enerji nakil hatlarının altlarında pompa çalıştırılmaması veya zorunlu olduğu durumlarda enerji nakil hatlarıyla temasının olmaması için gerekli tedbirlerin alınması,
- 17.7 beton pompası bomunun ucundaki bom hortumunun güvenli yöntemlerle idare edilerek ehli kişiler tarafından kullanılması sağlanır,
- 17.8 beton yığılmasının tehlike oluşturacağı döşeme betonu dökümü gibi işlerde betonun uygun şekilde yayılarak dökülmesi,
- 17.9 beton dökülen kısmın hemen altında çalışma yapılmaması,
- 17.10 beton dökülen ağızda hortumun savrulmaması,
- 17.11 beton pompası operatörünün betonun döküldüğü yeri görmemesi durumunda uygun haberleşme imkânı sağlanması,
- 17.12 beton dökümü bitinceye kadar kalıpların sürekli kontrol edilmesi,
- 17.13 kalıp açılması, patlaması ve çökmesine karşı gerekli tedbirlerin alınması,
- 17.14 beton dökümü sırasında çalışanların, Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerinde Kullanımı Tüzüğü uyarınca kişisel koruyucu donanım kullanması sağlanır. Özellikle ayak koruyucusu olarak çelik uçlu çizme kullanılır.

21.4.2009
R.G. 74
EK III
A.E. 337